

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 1

28 Ocak 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.34

BAŞKAN : Mehmet METİNER (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Zafer Kırac Bey ve Mustafa Eren aramızdalar.

Zafer Kırac Bey, gerçekten bu konuda hayli emek, çaba sarf etmiş bir isim, Mustafa Eren de öyle, bu konuda yayımlanmış kitapları var, çalışmaları var. Bugün bize sunum yapacaklar. Hoş geldiniz diyorum.

İnşallah sunumunuzdan yararlanacağız.

Sonrasında da soru-cevap yapacağız.

Bu toplantının hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Tabii, cezaevleri başlı başına bir sorun, tutuklu ve yükümlülerin çok ciddi sorunları var, talepleri var. Şimdiden çok sayıda mektup akmaya başladı. Önümüzdeki hafta da inşallah cezaevleri ziyaretlerine başlayacağız. Şu an planladığımız Bakırköy Kadın ve Tekirdağ cezaevleri... İnşallah çarşamba ve perşembe günümüzü bu iki cezaevinin incelemesine ayıracağız.

Hoş geldiniz diyorum.

Sizin sunumunuzu rica ediyorum.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAC – On yıl oldu, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği diye bir derneğimiz var. Bir ihtiyaç olduğunu görmüştük ve bu derneği kurmuştuk. Çünkü Türkiye’de insan hakları alanında çalışan kurum sayısı toplansanız 10’u bulmaz. Oysa ben Belçika’ya bir ziyarete gitmişim, sadece Brüksel’de 17 tane sivil toplum örgütünün hapishanelerle ilgilendiğini görmüştük sırf amacı bu olan. Dolayısıyla on yıllık bir derneğiz.

İlk sunumu Mustafa Eren yapacak ama kendisi yepyeni Yönetim Kurulu Başkanımız, sizin huzurunuzda da onu tebrik ediyorum.

BAŞKAN – Tebrik ediyoruz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAC – Hatta ilk toplantımız dışarıda böyle. Daha bir aylık genç bir Yönetim Kurulu Başkanımız. Çok güzel şeyler yapacağına inanıyorum. Güzel de bir sunum hazırlamış benim açımdan. Aşağıda bir göz attık birlikte sabah. Ben Ankara’da yaşıyorum, Mustafa İstanbul’da.

Bir süre o sunumunu yapacak ve soru-cevaplar alabiliriz. Sonra ben de hem onun eksik kalan yerler varsa onları tamamlamak isterim ya da eklemek istediğim yerler hem de hapishaneler kapalı mekânlar, ruh sağlığı hastaneleri de öyle, karakollar da öyle, yetiştirme yurtları da aslında kısmen öyle hatta huzurevleri de, kapalı mekânların sivil toplum kuruluşları tarafından bağımsız olarak -altını çizmek istiyorum, bunu biraz açarım kendi sunumumda- izleme yapmasına olanak tanınmasıyla ilgili ve Türkiye’de şu anda ne boyutta bu izleme çalışmaları, hangi kurumlar var, ne kadar işliyor ve nasıl olmalı üzerine biraz da yurt dışından örneklerle ben de bu denetim mekanizmalarının önemi, işlevi ve eksikleri üzerine bir sunum yapacağım.

Evet Mustafa.

BAŞKAN – Buyurun Mustafa Bey.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Ben de yaklaşık, hani 1990’dan bu yana hapishanelerle ilgileniyorum, bu konuda yazılarım var, dediğiniz gibi kitaplar da çıkarmışım hem üniversite bitirme tezim, hem yüksek lisans tezim hem de şu an doktora üzerinde çalıştığım konu hapishaneler. Kapatılmanın kendisine karşı bir ilgim ve aynı zamanda kötü duygularım var diyeyim. Biraz daha sosyoloji üzerinden de anlatmaya çalışacağım hem dernekte mahpuslarla yoğun olarak iletişim içerisindeyiz, onların sorunlarını dinliyoruz ama aynı zamanda akademik anlamda da yaptığım şeylerden oluşan bir sunum. O nedenle bazı atıflar da olacak düşünürlere, sosyologlara, sosyal psikoloji alanındaki uzmanlara.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 2

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU
ZAFER KIRAÇ – Ben birkaç cümle ekleyebilirim.

Geçen hafta Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Enis Bey'in ve ekibinin burada olması gerçekten önemli. Biz Zafer Üskül döneminde epeyce çalışıyorduk Meclise de gelip, o ekipten birisiyle sohbetim oldu da iki gün önce, bu arada ben bir de eylem yapıyorum çocukların mektupları hapishaneden ücretsiz olsun diye, onu da galiba başarmışız dün güzel haberler de aldık, Fatma Hanımın da destekleri var, sağ olsun.

BAŞKAN – Başarılı oldu mu?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU
ZAFER KIRAÇ – Oldu mu?

FATMA BENLİ (İstanbul) – Oldu. Zafer Bey'in bilgilendirilmesi ve Adalet Bakanımıza söylememiz üzerine Adalet Bakanımızın talimat vermesiyle oldu.

BAŞKAN – Oldu yani, bitti yani.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU
ZAFER KIRAÇ – O güzel bir haber oldu. Oldu galiba ama bir cümleyle yani hem teşekkür etmek istiyorum buraya davet edildiğimiz için hem de Bakanlıktan o arkadaşımın dün sohbet ederken, buraya geçen hafta size sunum yapmaya gelen ekibin içinde, bizim sürekli beraber çalıştığımız, çünkü biz kamuyla birlikte çalışmanın önemine inanan bir derneğiz. Yani sadece mahpuslar üzerinden gitmek değil, kamuyla birlikte bu problemi çözmeye inanan bir derneğiz. O arkadaşım da dedi, ben de aynı şeyi düşünmüştüm, “Neden birlikte davet edilmedik?” diye. Mesela eğer önümüzdeki dönemlerde bunu yaparsak, kamuyla bizi birlikte alırsanız yani Cezaevleri Genel Müdürlüğüyle çok daha yararlı bir çalışma da çıkabilir. Bunu not düşmek istedim çünkü bizim anlatacaklarımız üzerinden sizin kafanızda çok fazla sorular oluşacak, zaten amacımız da o kafanızı karıştırmak lazım.

BAŞKAN – Bence şöyle bir yöntem izleyebiliriz yani bu konudaki çabalarınız, katkılarınız çok değerli çünkü, cezaevleri incelemelerinden sonra tespit ettiğimiz sorunlar konusunda tekrar sizinle yani bu formatta değil ama telefonla, bire bir görüşerek tekrar görüşebiliriz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU
ZAFER KIRAÇ – O da olabilir, Genel Müdürlükten birkaç temsilci ve bizle birlikte de olabilir, bir çalışma atölyesi gibi bir şey de yapabiliriz.

Araya girdim Mustafa.

Çok teşekkürler.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI
MUSTAFA EREN – Aslında ziyaretlerin daha verimli geçebilmesi açısından bizim, sadece bizim değil, diğer sivil toplum örgütü temsilcilerinin de bu ziyaretlere katılabilmesini de öneriyorum ben. Çünkü bizim yaptığımız.

BAŞKAN – Bu Komisyon çalışması olduğu için Meclis dışında...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI
MUSTAFA EREN – Birlikte çalışmada biz beraber gittik yani İnsan Hakları Kurumuyla beraber hapishane ziyaretleri yaptık, oldukça da verimli oldu. Çünkü hani biz yıllardır bu alanda emek veriyoruz ve belki sizin göremeyeceğiniz şeylere dikkatinizi çekebiliriz. Bakın burada böyle bir şey var diyebiliriz.

BAŞKAN – İşte bu şekilde çözelim diyorum ben de yani biz incelemelerimizi yaptıktan sonra sizinle de tekrar tek tek cezaevleri bazında da olabilir, diyelim ki Tekirdağ Cezaevinde sizin de saptadığınız sorunlar vardır mutlaka, onları ortaklaştırırız. Sizden de aldığımız önerilerle yeni bir yol yordam çizeriz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU
ZAFER KIRAÇ – Mesela Bakırköy'le ilgili çok fazla bilgi aktarabiliriz gitmeden önce size.

BAŞKAN – Ben sizinle iletişime geçerim.

Evet Mustafa Bey.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI
MUSTAFA EREN – Öncelikle bu hapishaneler konusunda, sosyal bilimler alanında

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 3

en fazla yazmış çizmiş insanlardan birisi Erving Goffman diye bilinen biri, daha sonra Foucault diye biri vardır. Goffman uzun yıllar akıl hastanesinde kendisi öğretim görevlisiyken girmiş, görevli olarak çalışmış ve orada raporlar hazırlamış biri. Kendisinin bir kavramı var "total kurumlar" der yani hapishaneler, akıl hastaneleri, çocuk yurtlarına, huzurevlerine hatta askerî komplekslere, öğrenci yurtlarına. Neden total kurum dediğini de şu üç madde üzerinden açıklar: "Buraların dışarıyla bağları sınırlandırılmıştır." der. İzne bağlıdır dışarıyla görüşmek. "Otorite çok keskin çizgilerle ayrılmıştır. Bir yandan yönetenler, bir yandan yönetilenler vardır ve yönetilenler yönetenlerin emrine tabidir." diye anlatır. Aynı zamanda, "Günlük yaşam da programlanmıştır buralarda orada tutulanlar için." diye anlatır ve sonrasında da şu vurguyu yapar kendisinin gözlemlerinden de yola çıkarak: "Bu tür kurumlarda kötü muamele her zaman için vardır. Bu tür kurumların total kurum olarak adlandırılan yerlerin patolojik yanısıdır." der. Yani buralarda kötü muameleyi ortadan kaldırabilmenin yolu yoktur. Zemin olarak her zaman vardır.

Bir de bu konuda yazıp çizen, aynı zamanda Amerika'daki Stanford Üniversitesinde bir de deney yapan ve bu deneyle sosyal psikoloji alanında kitaplara da giren biri var Philip Zimbardo diye. Onun Stanford Hapishane Deneyi var, bunu 1971'de Stanford Hapishanesinde yaptığı için bu isimle anılıyor, bazen de Zimbardo Deneyi diye geçiyor. Üniversitenin alt katına bir hapishane inşa ediyorlar ve dışarıdan, sayılar tam olmayabilir ama 30 tane öğrenci çağırıyorlar daha önce hiç hapishaneyle ilişkisi olmamış, 15'ini gardiyan, 15'ini de mahpus yapıyorlar ve bir hafta sonra gardiyan olarak görevlendirilen öğrencilerin mahpuslara kötü muamelede bulunduğunu görüyorlar, yani bir süre sonra o roller o insanlara birtakım davranışları yaptırıyor. Bunu tespit ediyor. Ve o da gene kapatılmanın patolojik yanına vurgu yapıyor, "Otoritenin bu denli keskin çizgilerle ayrıldığı yerlerde bu kaçınılmazdır." diyor. Bu nedenle bu denetim altına alınmalıdır. Zaten sivil toplumun rolü de aslında biraz bununla alakalı.

İşte üçüncü önemli kişi de Michel Foucault. Foucault da Türkiye'de de hapishaneler üzerine en fazla bilinen kişilerden biridir, "Hapishanenin Tarihi" diye ve "Hapishanenin Doğuşu" diye kitapları olan kişi. O da aynen burada alıntı yaptığım şeyi anlatıyor: "Hapishanenin Tarihi" kitabında hapishanelerin ilk ortaya çıkışını 16'ncı yüzyıldan başlayarak, asıl olarak da 19'uncu yüzyılda sistemli bir şekilde varlığını koruyor, yerleşiyor. Aslında hapishanenin kendisinin baştan sorunlu bir yapı olduğunu anlatır çünkü "Hapishanelerin kurulmasıyla beraber buraların reforme edilme tartışmaları da başlamıştır." der. "Kötüdür çünkü kötü olan şey tek başına hapishanelerin kendisi değil, bu cezalandırıcı sistemdir." diye anlatır ve cezaevlerinin reform kabul etmediğini ifade eder yani "Bu yapıya ne yaparsanız yapın kötü muameleyi ortadan kaldırmanın olasılığı yoktur." der sosyoloji alanında ve sosyal psikoloji alanında yazıp çizmiş insanlar.

İşte bu nedenle, özellikle 19'uncu yüzyılda Avrupa ve Amerika'da hapsedmeye alternatif yöntemler tartışmaları başladı. Daha sonra istatistiklerini de vereceğim, Avrupa'nın çoğu ülkesinde artık hapsedmek giderek az kullanılan bir ceza yöntemi. Alternatif tartışmaları Türkiye'de çok yeni, işte son on yıl içerisinde tartışılmaya başlandı ama bu tartışmaların artması ve aynı zamanda alternatif yöntemlerin daha yoğun bir şekilde kullanılması lazım. Ne yazık ki Türkiye'deki gidişat biraz bunun tersine. Bu Avrupa Konseyinin istatistiğini tuttuğu 53 ülke. Avrupa Konseyi en son 2013 rakamlarını açıkladı yıllık olarak, orada 100 bin kişi başına düşen mahpus sayısının istatistikleri veriliyor. Aslında 48 ülke ama ona bağlı 5 ülkeyi de dâhil ettiği için 53 ülkenin istatistiği tutuluyor burada. 24 ülkede artış vardır diyor 53 ülkeden, 11'inde düşüş yaşanmıştır. İşte gördüğünüz gibi Hollanda, Moldova, Estonya, İsveç, Letonya, Bulgaristan, Almanya da bunların arasında.

BAŞKAN – Yani alternatif modeller üretildikten sonraki istatistiki bilgi bu.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Evet. Yani bu 2004 yılından 2013 yılına kadar uygulanan politikaların sonucunda ne kadar azalma olduğunu gösteriyor 100 bin kişi başına

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 4

düşen mahpus sayısında yani genel olarak mahpus sayısında bir düşüş var 11 ülkede.

Bu da yüzde 50'nin üzerinde artış yaşanan ülkeler.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bir şey sorabilir miyim?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Tabii.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Cezalandırılan insan sayısında mı düşüş var, mahpus sayısında mı düşüş var, yani ceza yöntemlerini farklılaştırırsanız cezaevi dışında başka cezalandırma yöntemlerini geliştirirseniz doğal olarak mahpus sayısı düşer. Ama mesela denetimli serbestlik şeklinde, başka şekillerde cezalandırılan veya da bir yerde hademe olarak çalıştırılan, hizmetli olarak çalıştırılan insan sayısını almak, toplam cezalandırılan insan sayısında bir düşüşü getiriyor mu beraberinde?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Ceza istatistiğini içermiyor anlatılan...

BAŞKAN – Şimdi, şöyle yöntem izleyelim mi? Yani ikide de Genel Kurul var. Siz sunumuzu yaptıktan sonra sorularımızı size soralım, aksi takdirde bölünür, dağılır, toparlamakta zorlanır. Sizin de sistematığınız bozulur.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Yani arada soru soramayacak mıyız Sayın Başkan?

BAŞKAN – Caiz değil.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Yoksa bunu atlardık. Burada da sanki sonuçta...

BAŞKAN – Not alırsan.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Böyle yapalım, interaktif şeyi seviyorum ben arada güzel güzel.

BAŞKAN – Biz de seviyoruz da işte bir de ikide Genel Kurulda olma zorunluluğumuz var.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Şimdi, mesela bunu nasıl anladınız siz ben araya girmesem, özür dilerim, biraz uzatalım.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Açık zaten, anlaşılır.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Öyle mi?

BAŞKAN – Siz devam edin.

Nurettin Bey de anladı da işte, Malatyalı olmaktan böyle bir şeyi var.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Avrupa Konseyinin açıkladığı rakamlara göre yüzde 50'nin üzerinde artış yaşanan ülkeler sıralamasında Türkiye yüzde 78,9'la ikinci sırada ama burada şuna dikkat çekmek lazım. Avrupa Konseyinin açıkladığı rakamlarla Türkiye'deki Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün açıkladığı rakamları karşılaştırdık. Aslında Avrupa Konseyi de rakamları Adalet Bakanlığından alıyor ama Avrupa Konseyinin açıkladığı rakamlar 2004 için 71 bin ama Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün kendi sitesinde açıkladığı rakam 57 bin. 2013 içinde bir fark var. Aslında Avrupa Konseyinin hesaplaması yüzde 78,9 ama biz eğer Adalet Bakanlığının açıklamasını geçerli kabul edersek bu rakam yüzde 126,6. Yani Türkiye açık ara birinci sırada mahpus sayısındaki artışta. Bu farklılık nereden kaynaklanıyor sorusu da önemli bir soru çünkü daha önce şeylerle de karşılaştık araştırma yaparken, mahpusların ölüm rakamları da açıklanmıştı, buna ilişkin bir yazı da yazmıştık. Adalet Bakanlığı aynı rakamları birer yıl arayla farklı açıklayabiliyor. Yani istatistik tutma yönteminde bir farklılaşma da olabilir ama mesela şöyle bir farklılık olması insanın aklına ciddi şüphe de uyandırıyor: Bir yıl önce açıklanan rakamla bir yıl sonra açıklanan rakam iki sene içinde 25, 25 düştüğünde sistemde bir düşüş var orada. İşte Avrupa Konseyine de 2004 rakamını yüksek 2013 rakamını düşük verdiğinde senin istatistiğin otomatik olarak düşüyor artış oranı. O yüzden istatistik konusunda ciddi bir problem var. Türkiye'de ciddi anlamda bir ceza infaz sistemi istatistiği tutulmuyor ve kamuoyuyla paylaşılmıyor. Ancak böyle derinlemesine araştırma yapıldığında, biraz kazı yapıldığında bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 5

farklılıkları ortaya çıkarabilmek mümkün. Eğer, dediğim gibi, Adalet Bakanlığının rakamlarını baz alacaksak Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi ülkeler içerisinde açık ara birinci sırada yüzde 126,6'yla.

Bir de 2004-2013 yılı rakamlarında 53 ülkeden 11'inde dedim herhâlde yanlış hatırlamıyorsam, düşüş var demiştim ama sadece 2012 ile 2013'e baktığımızda son yıllarda bu sayının 31'e çıktığını görüyoruz yani genelde bir düşüş var ama son yıllarda bu düşüş giderek artmış durumda yani 53 ülkenin yarısından fazlasında bir düşüş var Avrupa Konseyi ülkelerinde. Türkiye'de ise tam tersine bir ciddi anlamda artış var yani bütün Avrupa'yı geride bırakacak bir artış var. 18'inde de artış yaşanmış, diğer ülkelere ilişkin de yeterli veri olmadığı için bu istatistik tutulmamış.

Bu, Türkiye'nin mahpus sayısına ilişkin hazırladığımız grafik. Gördüğünüz gibi özellikle 2005 yılından sonra çok ciddi bir artış var. Aslında cumhuriyet tarihine genel olarak baktığımızda...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Darbe dönemlerinde artmış.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Bir 1980 döneminde artış var, bir de 1970 döneminde. Yani 1980'den 1985'e kadar 70 binlere çıkmış gene çok ciddi bir artış değil yani 1930'larda dahi baktığımızda 35 bin, sonra 1960'larda 45 bin civarında bir mahpus var ama ondan sonra hep 50 binlerde seyretmiş darbe dönemleri hariç. Darbe dönemlerinde de 70 bine kadar en fazla yükselmiş ama 2006'dan sonra ilk defa ciddi anlamda bir pik yapmış ve 100 binlere ulaşmış. Şu an için 180 binde yani 180 bin 500 falan diye açıklanmıştı. Hani burada önemli olan sadece bu rakam da değil yani bu rakam da yanıltıcı, siz denetimli serbestliğe tabi olan 200 binin üzerindeki insanı da katarsanız bu rakam aslında 4 kat artmamış, belki 8 kat artmış durumda.

Biz yaptığımız araştırmalarda biraz şunu ifade etmeye çalıştık: Türkiye hapishanelerinde bir yeniden inşa ve yeni ceza infaz rejimi uygulanıyor. Özellikle 2000 yılından sonraki dönüşümlerle. 1968 yılında Türkiye'de 633 hapishane varmış. 1990'larda 500 küsur hapishane vardı. Şu an için ise 361 diye açıklandı hapishane sayısı. Ama bu sayı gene yanıltıcı. Çünkü...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Kapasiteler var.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Yok. Kapasite de bir yana 1968'deki 633 hapishaneye baktığımızda 241'i cumhuriyet döneminde inşa edilmiş hapishaneler. 25'inin inşaatı sürüyor, 37'si eski ancak kullanılır, 330'u kullanılmaz diye geçiyormuş Adalet Bakanlığının verilerinde. Ama 2000-2015 yılı arasında bu 361 hapishanenin 112'si zaten yeni inşa edilmiş. Yani onu da çıkardığımızda geçmişten bu yana kalan hapishane sayısı aslında 240 falan o 633 hapishaneden. Bu 360 hapishanenin 112'si 2000 sonrası inşa edilen hapishaneyse yani üçte 1'i yeni inşa edilmiş hapishane ve Adalet Bakanlığı bizim bilgi edinme başvurumuza 2014'te verdiği cevabında "2017 yılı sonuna kadar 199 yeni hapishane açılacak ve 119 bin ek kapasite yaratılacak." diye cevap verdi yani önümüzdeki üç yıla ilişkin tahayyülü bu. O zaman 140 bin mahpus vardı biz sorduğumuzda. Bu, şu anlama geliyor: 2017 yılı sonunda Türkiye'nin mahpus mevcudunun 270 bine çıkarılması konusunda bir planlama ve buna yönelik bir inşa faaliyeti var. Yani 2013'ten bu yana zaten 180 bine çıkarılmış. Demek ki o planlama işliyor peyderpey. Hani neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuluyor, bu kriminalizasyon neden söz konusu? Adalet Bakanlığının size yaptığı sunumda da şunun belirtildiğini okuduk, hani suç sayısında bir patlama yok, kendilerinin söylediği şey de bu ancak biz suçluların tespitini artırdık. Yani, öyle artmış ki bu tespit 50 binlerden denetimli serbestliği de dâhil edersek bu işin içerisine 350 binlere çıkmış, 7 katı bir artış var. Hani, bu olağan bir şey değil. En azından bu konuda bilim yapmaya çalışan insanların oturup "Neden 7 katına varan bir artış var Türkiye'de?" diye bir sorması gerekiyor. "Neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuluyor?"

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Soru sormayı yasakladı Başkan, biliyorsun.

BAŞKAN – Soru sormayı yasaklamadık. Biz yasakçılığa karşıyız da sunumunuz bittikten sonra.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 6

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Dediğim gibi, üçte 1'i yeni yapılan hapishaneler ve peyderpey ilçe hapishaneleri kapatılıp yeni hapishaneler açılmaya devam ediliyor. Yani, yeniden inşa faaliyeti derken kastettiğim şey bu. Biz binaları bile yeniliyoruz artık Türkiye'de. Kapatılan hapishanelerin çoğu, size Genel Müdürlük de söylemiştir-kaza ve ilçe içi küçük hapishaneler, kapasitesi küçük hapishaneler ve koğuş tarzlı hapishaneler. Açılan hapishanelerin hepsi Bakanlığın oda tipi olarak nitelendirdiği ama mahpuslar tarafından özellikle F'lerde hücre tipi olarak nitelendirilen hapishaneler yani, küçük birimlerden oluşan hapishaneler. F, D, L ve T tipi hapishaneler. Bu da aslında yeni infaz rejiminin mimarisini oluşturuyor.

Bir de yeni yasal düzenleme var Meclisin gündeminde olan Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanun Tasarısı. Biz bunu oldukça riskli buluyoruz. Çünkü, artık, sadece hapishanenin kendi kolluk kuvvetlerinin değil, dışarıdaki kolluk kuvvetlerinin yani polisin de hapishane içerisine girebilmesine ve hapishanede operasyon yapabilmesine olanak tanıyan bir yasal düzenleme şu anda Meclisin gündeminde. 2015'in en fazla tartışılan konularından birisi buydu. Aynı zamanda, hapishanelerde göz yaşartıcı gaz, basınçlı su, silah ve hani, 1980'lerden örneklerini gördüğümüz köpek kullanımına da olanak tanıyan, artık hapishane koridorlarında infaz koruma memurlarının köpeklerle dolaşmasına olanak tanıyan bir yasa tasarısı gündemimizde.

Bir de, işte başka eksi yönleri de var, ziyaretçilerle bütün görüşmelerin kayıt altına alınabilmesine olanak tanınması gibi.

BAŞKAN – Bu yasada mı var?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Evet. Hazırlanan yeni yasa tasarısında. Yani, düşünün, siz... Zaten yeni hapishanelerde şöyle bir durum var, telefon aracılığıyla görüşüyorsunuz ve bunlar zaten dinleniyor, bu bilinen bir şey. Çünkü, daha önce hapishanelerden gelen şikâyetlerin başlıca konusu, işte, örneğin Kürtçe konuştuğunda bir kişi yakınıyla direkt konuşma kesilebiliyor, telefon kapanıyor ve siz konuşamayabiliyorsunuz. Zaten dinleniyordu artık yasal hâle getiriliyor. müdahale etmenin yanı sıra onlar kayıt olarak tutulabilecek ve belki mahkemeye delil olarak sunulabilecek ya da siz eşinizle, çocuğunuzla özel bir şey konuşmak istediğinizde bunu yapabilme olanağınız hiç kalmayacak kayıt altına alınmış olduğu için.

Biz genelde aslında hapishanelere ilişkin temel taleplerde, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği olarak şunu söylüyoruz: Birincisi, istatistik tutma yöntemi çok zayıf Türkiye'nin. Yani, Adalet Bakanlığının Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün sitesine girdiğinizde size sadece şunu söylüyor: Mahpus sayısı nedir, medeni durumları nedir, öğretim durumları nedir ama bunun dışında bir istatistik yok, paylaşılmıyor. Hâlbuki şu çok önemli, mesela, biz bilgi edinme başvurularını çok yoğun kullanıyoruz Adalet Bakanlığına. Kadın hapishaneleri dışında tutulan kadın mahpusların sayısını sorduk. Çünkü, kadın hapishanelerinin mevcudu, kapasitesi kadın mahpusların sayısından çok daha az, yarısının erkekler için yapılmış hapishanelerin kadın koğuşunda tutuluyor olması lazım. Aynı şey çocuklar için de geçerli. O sayının ne olduğu çok önemli, atıyorum, siz 300 kapasiteli bir hapishanede sadece 20 kadını bir koğuştaki tutuyorsanız bu aynı zamanda şu anlama geliyor: O kadınlar hiçbir sosyal faaliyete çıkaramazsınız çünkü erkekler çıkıyor. O kadınları hiçbir sosyal haktan yararlanıramazsınız, sadece kendi havalandırmalarına çıkıp içeriye girerler. Yani bu, ek bir ceza anlamına da geliyor. Aynı şey çocuklar için de geçerli. Bunun sayısını sorduğumuzda, hem kadınlar hem çocuklar için, Adalet Bakanlığının verdiği cevap "Bu ek bir inceleme ve araştırma gerektirdiğinden buna cevap veremiyoruz." Şimdi, bu, Adalet Bakanlığının nezdinde bilinmeyecek bir bilgi midir? Ya da daha sonra örneklerini sunacağım, başka bilgi edinme başvurularımız vardı. Mesela, Türkiye hapishanelerinde 2000 sonrası emanet para diye bir şey var, siz paranızı üzerinizde tutamazsınız. Bunu hapishane idaresine teslim edersiniz ve gene yasalar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 7

gereği, bu emanet parayı hapisane idarelerinin faiz geliri elde etmek üzere işletme hakkı vardır.

Yani, şunu sorduk 3 defa: Türkiye hapisanelerinde şu an itibarıyla hesapta bulunan emanet para ne kadardır, bundan ne kadar faiz geliri elde edilmektedir ve bu faiz geliri nerelere kullanılmaktadır? 3 kere sormamıza rağmen işte buna ilişkin bir cevap verilmedi “Bu ek bir inceleme ve araştırma gerektirdiğinden cevap veremiyoruz.” dendi. Yani, Adalet Bakanlığı için çok kolay olduğunu biliyorum, bir tuşa bassa... Çünkü, günlük veri geliyor hapisanelerden, bunu da biliyoruz yani Genel Müdürlükle yaptığımız görüşmelerden biliyoruz. Geçen hafta kendileriyle toplantıydık ayrıca. Şu an itibarıyla kaç mahpus var bunu söyleyebiliyorlar. Şu an itibarıyla kaç kadın mahpus hangi hapisanede, bunu söyleyebiliyorlar. Bunu eğer sen ekranında görüyorsan, sivil toplum örgütüyle paylaşmanın gerekçesi nedir? Bunu da sorduk kendilerine. Bize söyledikleri cevap: “Size bir kere cevap verdik, bunu ertesi gün basında gördük.” “İyi de sivil toplumun görevi budur yani biz soracağız, siz söyleyeceksiniz, biz bunu kamuoyuyla paylaşacağız. Zaten doğal olan, sizin kamuoyuyla paylaşmanız, bize de sormanız.” O yüzden, çok fazla tartışmalı konu var. Bu, bilgi edinme yöntemlerinin yeniden düzenlenmesi ki Bilgi Edinme Üst Kuruluna itirazlar yapmış olmamıza rağmen cevap gelmiyor yani “Adalet Bakanlığı bu konuda haklıdır.” diyor. Aynı zamanda, işte, istatistik tutma yöntemlerinin bu konunun bilimini yapmaya çalışan insanlarla oturup “Hangi istatistiklere ihtiyacınız var?” diye sorulması lazım ki gerçekten bu işin bilgisini üretebilelim ve ortaya çıkan bilgi üzerinden bir düzenleme yapılacaksa nitelikli bir düzenleme yapılabilir ama bu olmadığında hasbelkader birileri “Evet, bu, doğru olan.” diyor ve bu doğru olanı getirip önümüze koyuyorlar ve biz önümüze konulan üzerinden tartışıyoruz. O nedenle, bu konuda epey bir şikâyetimiz var ve temel taleplerimizden birisi bu.

İkincisi: Mahpusların sivil toplum örgütlerine yazdığı mektupların ücretsiz olmasını talep ediyoruz yani bu olmadığında şunu da biliyoruz: Türkiye’de şu an 180 bin mahpus var. Adalet Bakanlığının en son açıklaması bunların 8 bini siyasi mahpus olarak nitelendiriliyor. 172 bini adli mahpus ve adli mahpusların çok ciddi anlamda maddi sorunları var. Yani, biz yazıştığımız Güney Afrikalı yabancı bir mahpusla... Ki kendisi ağır hasta olduğu için, HIV hastası olduğu için bize mektup yazmıştı. Daha sonrasında kendisine yardımcı olabilmek için mektuplar gönderdik. Kendisinin son mektubu, mektup parası olmadığı için bize ulaşamamıştı örneğin ve Bakırköy’de yaşamını yitirdi bu mahpus.

Bu tür problemler yaşanırken, problemlerin, eğer gerçekten sivil toplum örgütlerini...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kadın gazeteci olan mı?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI
MUSTAFA EREN – Yok, Magdalena Winnaar diye Güney Afrikalı, uyuşturucu nedeniyle içeride olmuş bir mahpustu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben o kadını iki sefer ziyaret etmiştim.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI
MUSTAFA EREN – Yani, sivil toplum örgütlerinin hapisanenin içerisine müdahil olabilmesi isteniyorsa, bu konuda gerçekten iyi niyetli bir iş birliği çabası varsa bu mektupların ücretsiz olarak dışarıya çıkmasının sağlanması lazım ki bu sorunlar bize aksetsin, biz de size aksettirebilelim. Bu olmadığı sürece çok da mümkün olmuyor, özellikle adli mahpuslara ulaşabilmek çok kolay olmuyor. Aynı zamanda “Engellenememelidir.” dedik. Elbette denetimden geçebilir, bir güvenlik kaygısı olabilir, bu mektuplar okunabilir, arşivlenebilir ki son gelen mektuplardan biliyoruz, bütün mektuplar aslında artık UYAP’a işleniyor yani bir kayda alınıyor ve UYAP’a işleniyor. Üzerine eskiden “Görölmüştür” damgası basılırdı, şimdi “UYAP’a işlendi” damgası basılıyor, onun yanı sıra. O yüzden, güvenlik kaygısını da aşacak bir şekilde bu mektuplar ücretsiz olmalı ve sivil toplum örgütlerine engellenmeden gönderilebilmelidir. Çünkü şu da tuhaf: Bazı mahpusların hapisane değiştirdikten sonra bize yazdığı mektuplarda şu tür şikâyetler vardı: Biz, bize ilişkin kötü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 8

muameleye dair dilekçeyi bize kötü muamelede bulunan infaz koruma memuru aracılığıyla hapishane müdürlüğüne gönderiyoruz ve dilekçelerimiz yırtılıp çöpe atılıyor. Böyle şikâyetler var. Bunun olduğu yerde...

BAŞKAN – O mektuplar var mı sizde?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Tabii, anlatımlar var, anlatırım size.

BAŞKAN – Yani, o isimleri bize bildirirseniz, o mektupları...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Bu tür şikâyetler varken bu mektupların engellenememesi ve bunun yasal bir çerçeveye kavuşturulması önemli. Aynı zamanda sivil toplum örgütlerinin hapishaneye girebilmesinin de yasal bir teminat altına alınabilmesini istiyoruz. İşte, Türkiye İnsan Hakları Kurumuyla hapishane ziyaretleri yapabiliyorduk ama il insan hakları kurullarının ve il cezaevleri izleme kurullarının sivil toplum örgütleriyle beraber hapishaneye girebilme yetkisi yok. En azından, sivil toplum örgütlerine, Adalet Bakanlığına başvurup hapishaneye girebilme, bağımsız izleme yapabilme yetkisi tanınmalı diye düşünüyoruz. Yani, eğer buralar gerçekten patolojik kurumlarsa -bu işin bilimini yapan insanlar buraları patolojik olarak nitelendiriyor, burada kötü muamelenin zemini her zaman vardır- diyor, bunu ortadan kaldırılabilmeyen aslında en önemli yollarından birisi buraya dışarıdan yapılabilecek ziyaretler çünkü mahpusların mektuplarından biliyoruz ki il insan hakları kurulları, il cezaevleri izleme kurulları, Meclis İnsan Hakları Komisyonunun ziyaretleri, Türkiye İnsan Hakları Kurumunun ziyaretleri sonrasında hapishanelerde kısmen ve geçici süreli birtakım iyileşmeler yaşanıyor. Hapishane idaresi dışarıdan birileri geldiğinde kendisine biraz daha çekidüzen verebiliyor. Aynı olasılığın sivil toplum örgütleri için de yaratılması lazım. Aynı zamanda, işte, akademisyenlere ve bağımsız araştırmacılara açık hâle gelmesi lazım.

Son yıllarda, hapishanelerde araştırma yapmak isteyen akademisyenlere bir sözleşme imzalatılmaya çalışılıyor ve bu nedenle araştırmadan vazgeçen akademisyenler var. Hem benim doktoramı yaptığım üniversitedeki arkadaşlarım hem de Galatasaray Üniversitesinden, Bilgi Üniversitesinden bildiğimiz hocalar bunlar. Kendilerine “Yaptığım araştırmayı hiçbir yerde yayınlamayacağım, sadece Adalet Bakanlığına sunacağım.” diye bir belge imzalatılmaya çalışılıyor. Hâlbuki akademisyen bu belgeyi yayınlamak için, bu araştırmayı yayınlamak için yapar. Yani, siz neden akademisyenin gidip orada yaptığı çalışmayı hiçbir yerde paylaşmamasını istersiniz. Bu, akademik özgürlük anlamında da çok ciddi sorunlu bir şey. Yani, oralarda çalışma yapılmalı ki -dediğim gibi- nitelikli veri ortaya çıkabilsin ve siz de o veriyi kullanabilin.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Burada minicik araya gireyim mi?

Bu konuda, mesela, yine bir devlet kurumunun verdiği formla yapılacak olan bir araştırma -akademisyen bunun çok olamayacağını düşünerek- iade edildi mesela. Bunların bilgilerini size aktarıyoruz. Galatasaray Üniversitesinden hocamız...

BAŞKAN – Biz zaten not alıyoruz. Ayrıca, biz de soracağız.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yine, başka bir devlet kurumunun verdiği formla yapılacak bir araştırmayı iptal etmek zorunda kaldı akademisyen.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Karşı tarafın kaygıları ne, çekinceleri ne, onu öğrenebilir miyiz?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Çünkü akademik şeye uygun değil bu.

BAŞKAN – Onları biz öğreneceğiz. Zaten bilgilerimizi paylaşıyoruz birbirimizle.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Bu kaygılar, sizin de düşündüğünüz, bizim de düşündüğümüz kaygılar, daha farklı ne olabilir bilmiyorum.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Ceza tevkif evleri ya da Adalet Bakanlığı yönetiminin kaygıları ne? Ne tür çekinceler taşıyorlar?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 9

BAŞKAN – Bunu bilmek de akademik bir gerekliliktir yani hangi gerekçelerle böyle bir şeye...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Bizim tespit edebildiğimiz ve çözülmesi gereken acil sorunlara gelince, birincisi çıplak arama. Yani, bu, Avrupa’da da var. O yüzden, Avrupa da bu konuda kriter değil. Türkiye’nin mevzuatında çıplak aramanın yanı sıra bir de oyuk araması diye bir şey var. Şimdi, buradaki herkese soruyorum; hasbelkader herkes içeriye girebilir, siyasiler de giriyor çıkıyor, görüyoruz, gazeteciler de giriyor çıkıyor: Siz kendinizin ya da bir yakınınızın hapis haneye girişinde çıplak aranmasını ister misiniz ya da makul şüphe iddiasıyla oyuk araması yapılmasını ister misiniz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hatta ziyaretçiler bile.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Ziyaretçilere de çıplak arama dayatılabilir. Biz heyet olarak, üniversiteden akademisyenlerle gittiğimizde akademisyen kadın arkadaşlarımız sütyenlerini çıkarmak zorunda kaldı kopçaları öttüğü için. Böyle bir problemle karşılaştık. Biz heyet olarak gitmemize rağmen yani Galatasaray Üniversitesinden bir akademisyen arkadaşımız, Lambda İstanbul diye bir LGBT Derneğinden arkadaşımız ve bir de heyette bulunan araştırmacı arkadaşımız bu muameleyle karşılaştı. Yani, şu çok mu zor, Türkiye devletinin buna maddi olanağı, bütçesi mi yeterli değil: Havaalanlarında tam donanımlı x-ray cihazları var. 360 hapis hane var. 360 hapis hanenin girişine -aradığınız şey uyuşturucuysa, metalse, zaten bunu gösterebilecek dedektörler var, bu konuda yeterli teknoloji var- hani bunu neden hapis hanenin kapısına koymazsın ve giren çıkan insanları...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bu, taciz anlamı bir şey mi diyorsunuz, güvenlik amaçlı değil mi?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Bu, tacizdir; bu, kötü muameledir, hatta bunu zorlarsanız bu, işkencedir yani.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Şunu ben merak ediyorum: Yani, yönetim bile taciz anlamında, o girişleri engellemek için mi yapıyor bunu, yoksa bazı güvenlik kaygıları var, bir tecrübenin sonucu mu o aşamaya gelinmiş?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Tabii, güvenlik kaygısı olabilir.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Belki telefon çiplerinin girmesinin engellenmesi olabilir.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ama bunun engellenme şekli var. Bizler avukat olarak cezaevlerine girdiğimiz zaman eğer bir yerde çok ufak bir ötme olduğu zaman cihazda müvekkilimizin hemen çıplak aramayla karşı karşıya kaldığını biliyoruz, bunu uygulamada herkes biliyor zaten. Bunun başka türlü çözümleri var ama bu ne yazık ki epeydir konuşulmadı, konuşulmuyor.

BAŞKAN – Bence sunumunuzu bitirin, tartışmamızı yapalım çünkü her birimizin söyleyeceği çok şey var. Genel Kurul baskısı var yani.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Çıplak aramaya ilişkin anlatımlardan birini de dile getireyim: Gebze Hapishanesinde açıkta kalan bir yabancı mahpus geldiğinde bizim karşımızda hüngür hüngür ağladı dernekte çünkü uygulama aynen şöyle gerçekleşiyor, kadın mahpuslar için: Açık hapis hanede bulunanlar üç ayda bir dışarıya çıkabiliyor, üç günlük izin hakları var. Her girip çıktığınızda size bu çıplak arama dayatılıyor. Önce üstünüzü tamamen soyuyorlar, tamamen, hiçbir şey kalmayacak şekilde. Sonra üstünüzü giyiyorsunuz, altınızı tamamen soyuyorsunuz infaz koruma memurlarının önünde. Sonra size “Elinizi uzatın ve 3 kere çöküp kalkın. Çöküp kalkarken de öksürün ki cinsel organlarınızda bir şey varsa düşsün.” diye yaptırıyorlar. Dediğim gibi, kim böyle bir uygulamayla karşılaşmak ister? Yani, karşıdaki insan kim olursa olsun, suçlu da olabilir, canı da olabilir, katil de olabilir, hiç beğenmediğiniz siyasi bir görüşe de sahip olabilir ama kimsenin kimseye bunu yapma hakkı yoktur. Yani, bir dedektör alır ararsın, içeriye uyuşturucu sokmuşsa da

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 10

bunu engellemenin farklı yolları vardır yani içeride bir güvenlik önlemi yaratırsın vesaire. Bu nedenle, kaldırılması gereken uygulamalardan birisi bu.

İkincisi: Ağır hasta mahpusların tahliyesi. Bu çok ciddi gündeme gelen konulardan birisi ama bu konuda ne yazık ki işte sivil toplum örgütleri, Tabipler Odası ya da işte gerekli meslek örgütleri hapishanelere girip inceleme yapamadığı için, bir sağlık taraması yapamadığı için kesin sayıyı bilmiyoruz. İşte, İHD'nin açıkladığı veriler var, 600 küsur diye; işte, Adalet Bakanlığının açıkladığı veriler var, bir ara "500 küsur." diyordu. Şunu biliyoruz: Biz yaptığımız 3 hapishane ziyaretinde de doktorla konuştuk. Doktorlar bütün bilgileri il sağlık müdürlüklerine aylık olarak yolluyor. 3 hapishanenin mevcudu da bin civarındaydı ve sadece bir ay içerisinde revire çıkış sayısı 900 falan. Bir kişinin ayda 3 kere bile hapishaneye çıktığını görsek bu şu anlama geliyor: O hapishanedeki insanların üçte 1'i -ki 3 hapishanede de tekrarlandığına göre bunu rahatça söyleyebiliriz- hasta. Bunun kaçta kaç ağır hastadır bilemeyiz yani 180 bin mahpusumuz varsa bunların 60 bini bir şekilde hasta aslında.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Cezaevinde hiç bulundunuz mu, revire çıkmanın nasıl işlediğini biliyor musunuz?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Kısmen biliyorum, öğrencilik yıllarımda böyle bir uğramışlığım vardı.

Bir de ciddi problemlerden birisi sürgün anlamına gelen sevkler. Yani, kendisi Trabzon'da oturan birisi Ege'nin bir iline ya da doğudaki bir hapishaneye, doğudaki biri ta Edirne'ye, Tekirdağ'a hatta Trabzon'a sevk olabiliyor. Çok ciddi problemler var. Sürgün anlamına gelen sevkten kastımız şu: Eğer sen ailenin bulunduğu yerden, aynı zamanda avukatının bulunduğu yerden başka bir yere sevk ediliyorsan bu senin hem sosyal yaşantını engelliyor, ailen ziyaretine gelemiyor ki bu konuda çok fazla başvuru alıyoruz, işte "Ailem yaşlı, ziyaretime gelemiyor.", "Avukatım benimle görüşmeye gelemiyor." yani hem sosyal yaşantısını koparıyorsunuz bu insanın, engelliyorsunuz, zorlaştırıyorsunuz hem de savunma hakkını elinden almış oluyorsunuz aslında, avukat görüşünü zorlaştırarak. Bu da çözülmesi gereken problemlerden birisi.

Aslında, toparlayacak olursam, hapishane ve mahpus sayıları Türkiye'de giderek artıyor; işte 4 katına çıktı, denetimli serbestliği katarsak 6 katına çıktı. Avrupa'da bir azaltma varken Türkiye'de tam aksine bir yükseltme var ve 2017 yılı sonuna kadar da Adalet Bakanlığı bu sayıyı ikiye katlamak gibi bir hedef koymuş önüne. Bu tersine gidiş durdurulmalı. İşte, ritüeller aktif ve katılımcı bir bileşen hâline getirilmeli, eğer gerçekten iyileştirilme hedefleniyorsa hapishanelerde ve alternatif yöntemler öne çıkarılmalı.

Bir de oldukça kısa bir şekilde, aslında bizim dernek olarak ilgilenmeye çalıştığımız "özel ihtiyacı olan mahpuslar" diye mahpus grupları var; engelli, yaşlı, LGBTİ mahpuslar, ona ilişkin birkaç şeyi söyleyip sonra sözü Zafer Bey'e bırakacağım.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Sayın Başkanım, bu arada bir soru sorabilir miyim veya bir soru tevcih edebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, sorabilirsin. Çok da diktatör bir Başkan gibi görmeye başladın bizi ya.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bu hapishane sayısındaki artış eskilerin kapatılmasıyla o düşüşü de kapsıyor mu?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Hapishane sayısında azalma var, 600 küsurlardan 360'a düştü.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Yeni yapılacakları öngörüyorsunuz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Hayır, hayır, şu anki mevcut o. "Ek kapasite" diyorlar kendileri yani kapasiteyi artırmaktan söz ediyor.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Şu anlamda ki konuştuğumuz arkadaşlar "Metrekare bazında ihtiva edeceği mahpus sayısını belirlemek zor çünkü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 11

metrekareler artırılıyor.” diyor. Sosyal alanlar, işte, koğuşların, odaların falan büyütülmesi. Dolayısıyla, 2 misli bir metrekare, bir hacim daha az sayıda mahpusu içeriyor olabilir yani o sayıya nereden ulaşıyorsunuz?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Kendilerinin söylediği şey yani o zaman 140 bindi, “19 bin ek kapasite yaratacağız.” diyor yani kapasiteyi artıracağını kendileri ifade ediyor zaten, kapasite artışı öngördüklerini ifade ediyor.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Onların beyanlarından hareketle diyorsunuz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Hayır. 2013’ten bu yana yaşanan süreç de bunu doğruluyor zaten. Eğer siz 140 binlerden 180 binlere getirdiyseniz, bu tahayyül var ve işliyor zaten.

Bu engelli mahpuslara ilişkin veri yokluğundan söz etmiştim. Adalet Bakanlığına “Türkiye hapishanelerinde bu 140 bin mahpustan –ki o zaman 140 bindi- kaç engelli?” diye sorduk, bize “115” dedi. 115 olmasına imkân yok. Son üç yıl içerisinde -ki 2014’ü de söylemiyorum- her gün bir mahpus yaşamını yitiriyor Türkiye hapishanelerinde yani ciddi anlamda rahatsızlığı olan ve engelli olan mahpuslar var. Buradan şunu görüyoruz: Adalet Bakanlığı engelliye ilişkin bir tanıma sahip değil.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Çok soru soruyorum, özür dilerim.

Mesela, bu, her gün bir kişinin ölmesi Türkiye’deki normal ölüm oranlarına göre nasıl?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Yani, diğer hapishanelere göre en azından...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Hapishane değil, normal şeye göre söylüyorum yani İstanbul’da diyelim günde 250 kişi defnedilir, mesela.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yok, diğer ülkelerdeki hapishanelere göre karşılaştırabiliriz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bir bilgi olarak mukayeseli bir şey midir? Yoksa hani söylüyorsunuz da benim için bir anlamı yok, bir kişi az mıdır, çok mudur.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Biraz hızlı olalım. Bir buçukta da aynı konulara ilişkin basın açıklaması var arkadaşlar, o yüzden.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Yani, bu “engellilik” tanımı da, en azından Adalet Bakanlığı bu engelliliğin ne olduğuna dair engelli dernekleriyle oturup çalışmalı ve buna dair bir istatistik oluşturmalı.

Ayrıca şunu sorduk, “Engellilere ilişkin ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?” dedik Adalet Bakanlığına. Bize “Türkiye’de 360 -o zaman 360’tı zaten- ceza infaz kurumu var ve bunların hepsi tek katlı. Tek katlı olduğu için de engellilerin erişimine uygundur.” dedi. Ama şunu biliyoruz: Türkiye’de kaza hapishaneleri hariç tek katlı hapishane yok. Yani, aslında 2000’den sonra yapılan bütün hapishaneler iki katlı; yatakhaneler üst katta, ortak kullanım alanları alt katta. Bu cevap üzerine Adalet Bakanlığına dedik ki: “Biz Türkiye hapishanelerini biliyoruz, tek katlı değil.” Buna rağmen yaptığım bir şey var mı? Bize gelen cevap gene aynıydı: “Ülkemiz hapishaneleri tek katlı ve bu nedenle engellilerin erişimine uygundur.”

BAŞKAN – Şu an Menemen’de fiziksel engelliler için...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – R tipi yapıldı, ona ilişkin de ayrı eleştiriler var. Metris’te de bir R tipi var.

Yani, bu cevap bize şunu gösteriyor: Adalet Bakanlığı “Biz aslında sizi kale almıyoruz.” demiş de oluyor sivil toplum örgütlerine. Yani, biz ona bu hapishanelerin tek katlı olmadığını bildiğimizi söylememize ve buna rağmen ne yaptığını sormamıza rağmen bize bir önceki cevabı aynen kopyalayıp göndermişti.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Yeni yapılan R tipi kaç tane?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – 2 tane R tipi var; biri Metris’te, biri Menemen’de.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 12

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Elâzığ'da yapıliyordu.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Elâzığ'daki ruh ve sinir hastalıklarına bağlı.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – O nedenle, hani siz bu “Kapasiteyi artırıyorlar, kişi başına düşen metrekaresi artırıyorlar.” diyorsunuz, kâğıt üzerinde, evet, birtakım şeyler yapılıyor ama büyük ihtimalle -ben size şunu da söyleyeyim- baktığınızda, size sadece yaşam alanlarının, koğuşların metrekaresinin değil, aynı zamanda bahçe, yeşil alan, spor salonu, ne varsa hepsini dâhil edip öyle söylüyorlar çünkü biz hapishanelerden yoğun bir şekilde zaten “Nöbetleşe yatıyoruz.”, “Aynı ranzada 2 kişi yatıyoruz.” şikâyetlerini almaya devam ediyoruz, özellikle açık hapishanelerde.

Yine, şunu gördük: Yani, bize verilen bilgilerle sizin oraya gidip gezmeniz ve görmeniz farklı şeyler. Özellikle, işte, mesela engellileri de yanınıza almanız daha önemli. Biz yaptığımız hapishane ziyaretinden birine 2 tekerlekli sandalyeli, 1 görme engelli arkadaş götürdük çünkü onların gördüğü, yaşadığı şeyleri biz yaşayamazdık. İşte, Adalet Bakanlığının size yaptığı sunumda da söylediği bir şey vardı: “Engellilere uygun hâle getirmek için bütün hapishanelerde o döner kapının yanına bir kapı açtık, oradan alıyoruz tekerlekli sandalyeyi.” Ümraniye’de yaşadığımız olay şuydu: Evet, döner kapının yanına normal, geniş bir kapı açmışlar. Kapıyı açıyorlar, arkası taş merdiven yani yasa onlara “Bunu açacaksın.” demiş, yer bulamamışlar ve duvarın önüne bir kapı koymuşlar, öyle düşünün.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Gene giremedik yani kaldık orada.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Yani, kısmen şekle uygunluk var!

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Hayır, kâğıt üzerinde var, var; işte, o yüzden diyorum, evet, metrekaresi artırmış olabilirler. Gidip yerinde görmek önemli. Bunu işte bizim gibi sivil toplum örgütleriyle, diğer derneklerle görmeniz daha da önemli. O olmazsa o kapıyı açtırmayacaktınız siz de göremeyecektiniz zaten onu ya da işte o eşiklerin nasıl sorun yarattığını bir engelli gibi algılayabilmenin imkânı yok. Biz de yanımızda engelliler olmasa göremezdik. Hiçbirinde doğru dürüst kabartma zemin yoktu, bizim gittiğimiz hapishanelerde.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Tam kaçta bitirmemiz gerekiyor, ona göre süreyi yeniden biz ayarlayalım.

BAŞKAN – Yani, arkadaşların da programları var, bizim de...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Aynı konulara ilişkin basın açıklamam var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 12.30-13.00 gibi bitirelim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – 12.30 oldu zaten.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Birde bitirelim.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yani, birde bitirelim.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Ben beş dakikaya bitiriyorum o zaman, tamam, topluyorum.

BAŞKAN – Yani, siz bitirirsiniz de bizimkiler araya girmezse.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Yine, engelliler için, sağlık sorunu yaşayan mahpuslar için eğer bir teçhizat alınması gerekiyorsa bunun için bir heyet raporu almalı ve hayati önemi haiz olduğunu belirten bir rapor olmalı bu. Şu ring araçları ki genel müdürlüğün size yaptığı sunumlarda da vardı, işte, fotoğrafları yan tarafta. Bu ring araçlarının hiçbiri engellilerin erişimine uygun değil. Eğer siz tekerlekli sandalyede olan biriyseniz, sizi bir asker kucağına alacak, o araca koyacak; daha sonra kucağına alacak ve indirecek. Kimse bir yerlerine bir askerin dokunmasını istemeyebilir, bu bir mahremiyet, herkesin de mahremiyet hakkı var. Bu ring araçları alınırken, ihaleler yapılırken neden engelli erişimine uygun hâle getirilmez. İşte, yurt dışında, biliyoruz, bu tür araçlarda lift vardır. Sen sandalyenle girersin, o lift seni kaldırır,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 13

içeriye alır ve gidersin. O nedenle, bunların hiçbirisi engelli erişimine uygun değil ve sağlık sorunu yaşayan bütün insanlar bu eziyete katlanmak zorunda kalıyor. Burada da bizim önerimiz, işte farklı engel gruplarından insanları dâhil ederek bu süreci engelli erişimine uygun hâle getirmek.

LGBTİ mahpuslar konusu ise, Adalet Bakanlığı en son “139 LGPTİ mahpusumuz var hapishanede.” dedi ama işte, Mayıs 2013’te sorduğumuzda “Hangi hapishanede kaç tane LGPTİ mahpus var?” diye, bunun bilgisini vermiştik, işte bizim kamuoyuyla paylaştığımız bilgi de buydu aslında, onların tepkisini alan çünkü o zaman bir de “LGPTİ hapishanesi yapacağız.” demişlerdi. Biz de 2013’teki şeyden sonra hem şunu sormuştuk: “LGPTİ diyoruz ama bunların, işte lezbiyen, gay, biseksüel, trans kategorilerine göre ayrımı ne?” “Bu konuda bilgimiz yok. Sadece böyle kategorilendiriyoruz.” 2013’te verdiği sayı şunun için önemliydi: Eğer siz bir trans mahpusunuz, hapishanedeyken sizi güvenlik adı altında diğer mahpuslarla bir araya getirmiyorlar ve tek kişilik hücrelerde tutuyorlar. Eğer siz o hapishanede 1 kişiyse, cezanız süreniz boyunca, sekiz seneye sekiz sene tek kişilik yerde tutuluyorsunuz; 2 kişiyse 2 kişi tutuluyorsunuz, 3 kişiyse 3 kişi, öyle devam ediyor. Yani, burada da görüyoruz ki tek kişi olan, 2 kişi olan, 3 kişi olan hapishaneler var. Mayıs 2013’te bu bilgiyi verdikten sonra ve biz bunları kamuoyuyla paylaştıktan sonra 2014 ve 2015’te bu konudaki sorularımıza cevap verilmedi. “Hangi hapishanede kaç tane LGBTİ birey var?” Bu da gene Bakanlığın elinde olabilecek bilgilerden birisi. Yani, eleştiriden çekinmek adına bu bilgiyi paylaşmamak çok ciddi bir problem.

Yine, bu konuda, işte, tek tutulma meselesi nedeniyle AİHM’e kadar taşınmış bir dava vardı. Sekiz ay boyunca tekli hücrede tutulan bir mahpus AİHM’e kadar davayı taşıdı ve Türkiye mahkûm oldu bu konuda ve bizim de geçtiğimiz hafta genel müdürlükle görüşmemizin nedenlerinden birisi de LGBTİ mahpuslardı. Alanya’dan haziran ayından bu yana mektup alıyoruz. 14 trans mahpus var, 14’ü de tekli hücrelerde tutuluyor. Hapishane idaresiyle oradaki avukat arkadaşlar gitti, görüştü. Hapishane idaresinin söylediği şu: “Burası 400 kişilik bir hapishane, mevcudumuz şu an 1.600. Bu insanlara açabileceğim bir koğu yok. Yemekhaneleri bile koğu hâline getirdim, mecburen teklilerde tutuyorum. Şunu sorduk: “O zaman niye havalandırmaya da tek çıkartıyorsun?” Çünkü tekli hücrelerin havalandırmaları, bazen 3-4 hücre aynı havalandırmaya bakıyor. “Havalandırmaya niye tek çıkartıyorsun?” Buna verdiği cevap yok. Yani, bu insanlar hem tek tutuluyor hem de havalandırmaya tek çıkartılıyor, diğer insanlarla temas etmesine izin verilmiyor ve haziran ayından beri bu durumlar. Biz geçen hafta bu şikâyeti dile getirdik ve “Bu insanları ya başka bir yere sevk edin ya da tek tutma hâline son verin.” dedik.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Sevke razı mı bu LGBT’ler?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Kendilerinin talepleri bu zaten, “Biz tek kalmak istemiyoruz, bizi koğu ortamı olabilecek bir yere sevk edin.” diyorlar.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Alanya’daysa İstanbul’daki bir cezaevine gelseler...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Sevk olabilirler tabii.

İstanbul’da da benzer bir problem var. Maltepe’de yabancı LGBTİ mahpuslar ile Türkiyelileri ayırdılar. Yabancı LGBTİ mahpuslarının hiçbir ziyaretçisi yok. Daha önce Türkiyeli LGBTİ mahpuslar onların ihtiyaçlarını karşılarken artık ihtiyaçları karşılanamaz durumda. Bunu protesto etmek için...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yabancılar nerede?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Eskiden hepsi Maltepe 2 no.luda bir aradaydı, şimdi Türkiyelileri Maltepe 1 no.luya, yabancıları Maltepe 3 no.luya aldılar, yabancıların bulunduğu hapishaneye, erkek hapishanesi. Siz zaten pembe kimlik almadığınız sürece erkek hapishanelerinin koğuşlarında tutuluyorsunuz. Ne zamanki kimliğiniz değişir, o zaman kadın hapishanesine geçiyorsunuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 14

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Yani, o zaman mümkün olanları topluyorlar bir araya, belli bir hapishane ismi söylediğinize göre.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Yok yani bölge bölge dağınıklık var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Metris'te falan da var, Kocaeli'de.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Metris'te var, Kocaeli'de var. Yani, daha önceki bilgiler, 14 ayrı hapishanede...

BAŞKAN – Maltepe'de mi şey yapmıştık, sen var mıydın o zaman?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok.

BAŞKAN – Bir koğuştan görmeye gitmiştik.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Adana'da var, Adana'da gördüm.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Ya, bu insanların ciddi problemleri var. Hormon kullanmak istiyorlar, bunun için heyet raporu isteniyor. Epilasyon yaptırmak istiyorlar çünkü kendisini kadın olarak görüyor ve bunun sadece bir estetik olmadığını, bir zorunluluk olduğunu söylüyorlar. Cinsiyet değişim ameliyatı konusunda ilk defa Türkiye'de devletin bu giderleri karşılamasıyla bir mahpus cinsiyet değişimi ameliyatı olabildi ve şu an Bakırköy'de kalıyor; onu da Alanya'ya sevk ettiler ve şu an tekli hücrede tutuluyor, öyle bir problem var. Aynı zamanda, kadın giysileri almak istiyorlar ama hepsi erkek hapishanesinde tutulduğu için bu mümkün olmuyor. Kadın ayakkabısı almak istiyorlar, burada problem çıkıyor. Ruj kullanmak istiyorlar, toka kullanmak istiyorlar ama erkek hapishanesi olduğu için kantinde bunları bulamıyorlar. Bu tür problemleri var. Bize iletilen konularda, saçlarının zorla kesildiği, "Sen erkeksin, saçını uzatamazsın." denildiği durumlar var. Zorla kendilerine erkek giysisi giydirmek isteyen hapishane idareleri var.

BAŞKAN – Bu mektupları bize iletir misiniz efendim.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Tabii.

Bir de işte, LGBTİ hapishanesi inşa etmek gibi bir planı vardı Adalet Bakanlığının. Bunu sivil toplum örgütleri olarak defalarca eleştirdik. Sadece bir hapishane inşa etmek ayrımcılığı devlet eliyle kurumsallaştırmak anlamına gelir. Ailesine açılmayan LGBTİ mahpuslar var, kendisinin cinsiyet kimliğini ailesine söylememiş olan. Eğer siz böyle bir hapishaneyi inşa ederseniz ve tespit ettiğiniz herkesi oraya koyarsanız zaten oradakileri ifşa etmiş olacaksınız, bu ciddi bir problemdir.

Bir de Türkiye'nin -o zaman 14 farklı ilindeydi, 2013'te- 14 farklı ilindeki bütün insanları toplayıp bir hapishaneye koyacaksınız. Bu, bütün sosyal çevresinden gene koparmak anlamına gelecek, bu nedenle ciddi bir problem. Sadece o insanları değil, onları ziyarete gidenleri de damgalamış olacaksınız ki yeni yapılan hapishanelerin hepsi çıplak bir tepenin üzerinde, şehir merkezinden uzakta. Yabancı mahpuslarda...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Çözüm çoklu toplama mı, kümelenendirme mi?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Yani, bunu işte derneklerle, LGBTİ mahpuslarla konuşmak lazım ama bir yere toplamak yerine belli bölgelerde inşa edilen hapishanelerde ayrı hapishane olarak değil de ayrı bir birim olarak tutulabilir.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yani, asla yine ayrı bir LGBT hapishanesi, ayrı bir engelli hapishanesi değil ama Türkiye'nin coğrafi bölgeleri anlamında bir yerde toplamaya çalışabilirsiniz 7 bölgede, kolaylaştırıcı olması açısından.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Yani, yabancı mahpusların da temel problemi, dil bilinmeyen personel yani gözaltından itibaren, dil bilmeyen kolluk kuvvetleri tarafından ifadeleri alınıp daha sonra da dil bilmeyen personelin olduğu hapishaneye konuluyorlar, sağlık problemini bile anlatamıyorlar. Bazı mahpuslar bu konuda raporları bize ya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 15

da konsolosluğuna yollayıp Türkçeye çevirtip tekrar alıp ona göre iyileşmeye çalışıyor, sağlık durumunu kontrol ettirmeye çalışıyor, o ciddi bir problem. Barolarla düzenlemeye gidilmeli. Özellikle, yabancı mahpuslar arasında görülme sıklığı fazla olan problemlerden birisi, buna ilişkin hapishane idarelerinin bilgilendirilmesi lazım çünkü eline dokunmak istemeyen, yemeğini işte mazgaldan veren, ona...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kaç kişi var öyle, var mı rakam?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Doğrudan rakam yok elimizde ama Bakırköy’de olduğunu biliyoruz çünkü yabancı mahpusların tutulduğu yerlerden birisi orası.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Metiner Bey, Bakırköy’e gideceksiniz ya, buna özellikle bakarsanız. Bir de dil, orada yabancı mahpus çok fazla, 350 kadın mahpus var.

BAŞKAN – Ama biz kadın...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Evet, kadın, yabancı kadınlar var.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Tabii, tabii, yabancı kadın mahpus var orada.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Kendi dillerinde yayın yapan televizyon kanalı istiyorlar, böyle bir şey yok. Ziyaretlerde ciddi bir problem var. “Biz herkese eşit yaklaşıyoruz.” diyor genel müdürlük ama altı ayda bir, yılda bir yurt dışından ziyaretçi gelen bir insana da bir saat ziyaret vermek, Türkiye’de her hafta ziyaretçi gelen kişiye de bir saat hak vermek eşit bir yaklaşım değil, adilane değil. Bu ziyaret hakları yeniden düzenlenebilmeli. Bu insanlara daha fazla telefon hakkı verilebilmeli, onlar da aynı Türkiyeliler gibi, haftada bir on dakika görüşebiliyorlar.

Bir de ücretli işlerde çalıştırılmalarında bazı hapishane idareleri problem çıkarabiliyor çünkü kimlik numarası gerekiyor, sigortalı hâle getirilebilmeleri için. “Sigorta” deyince de şunu anlamayın: Bu insanların emekliliğe etki eden bir sigortası yok, Türkiye hapishanelerinde çalıştırılanların. Bu 180 bin mahpusun yaklaşık 40 bini çalışıyor şu an ve günde 7 ve 8 liraya çalışıyorlar yani bir sigara parasına çalıştırılıyorlar. Burada eleştirilecek çok fazla şey var ama bu en azından, o insanların ihtiyaçlarını karşılayabilecek, dışarıdaki ailesine de katkı olabilecek bir seviyeye çekilmeli. Zorunlu olmamalı, çalışan insanla çalışmayan arasında bir farklılık gözetilmemeli.

Yaşlı mahpuslar da -direkt atlıyorum- 80 yaş ve üzeri, Türkiye hapishanelerinde tutulan insanlar var. Türkiye adalet sistemi neden 80 yaş üzeri insanları hapishaneye koyar, anlaşılır bir şey değil!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne kadar, var mı rakam?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – 200 küsurdu en son.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Bakarız, Adalet Bakanlığının sitesinde var.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Ben çok kısa kullanıp süreyi sorulara şey kalsın isteyeceğim, o yüzden izlemeye geçeceğim ama bir iki şeyi hemen söylemem lazım.

Bir tanesi, bu yatak kapasitesi ile yaşam alanı kapasitesi aynı şey değil, buna çok dikkat etmek gerekiyor, özellikle hapishane ziyaretlerinizde yani 8 kişilik odaya 18 yatak koyduğunuzda orası artık 18 kişilik olmuyor, orası hâlâ 8 kişilik. O yüzden, bizim için Cezaevleri Genel Müdürlüğünün kapasite olarak verdiği ve “Şu anda sadece 500 kişilik yerimiz kaldı.” diye en son bir açıklama var. Öyle değil, bize göre 50 bin kişinin üzerinde insan şu anda normal şartların altında yaşıyorlar. 3 katlı ranza... Mesela, Mersin’e giderseniz hemen sorabilirsiniz. Bugün, Ümraniye, Mersin, Bursa cezaevlerinde mesela ranzalar, 3 katlı olan koğuşlar var ya da yerde yatan mahpuslar var. Dolayısıyla, yatak ve yaşam alanı kapasitesi aynı şey değil. Bir bunu söylemek istiyorum.

İkincisi: Ne olur, bu cezaevlerini ziyaret ettiğinizde hem sayın milletvekillerimiz, hem sivil topluma da biz bunu çok fazla söyleyip duruyoruz. Yani orada bir spor salonu göreceksiniz mesela “Vay, devletimiz ne güzel, işte bir de

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 16

spor salonu yapmış.” deyip çıkıp gitmemek gerekiyor. Oradaki sayıyla, o spor salonunu bölün yani ben size şöyle bir istatistik vereyim. 500 kişilik bir hapishanede bir spor salonu varsa size otuz gün sonra sıra gelecektir. Yani orası yirmi dört saat çalışan bir yer değil, hapishanelerde etkinlikler saat onla on iki arası, ikiyle dört arası yapılır, onun dışında etkinlik yapamazsınız. Hafta sonu hiç etkinlik yok hapishanelerde çünkü çok doğal olarak infaz koruma memuru sayısı azaldığı için güvenlik nedeniyle etkinliğe izin verilmiyor. Dolayısıyla burada bir spor salonu var olması yetmiyor, sizin iki saatlik spor yapabilmeniz ancak otuz gün sonra sıra geliyor.

Bu çıplak aramayla ilgili, ben Sayın Ayhan Sefer Üstün’le bir televizyon programında da canlı yayında tartışmıştık yani çocukların da çıplak araması konusunda bir tartışma yaptık mesela ve ben çok üzülmüştüm. Gerçekten çocukların da çıplak aranabileceğini söylemişti Ayhan Bey. Bu, bütün dünyada şu anda bir kampanya var, “Çocuk Bedenime Dokunma” diye bir kampanya bu. Dolayısıyla, bizim çocukların bedenine dokunmayacak mekanizmaları kurmamız lazım. Mustafa’nın söylediği bu çıplak aramayı çocuklarda hiç uygulamamız lazım. Onlar çocuk, hepimizin bir şekilde çocuğu var, yeğeni var, bu beş altı o alet neyse alınıp çocuklara dokunmamalıyız. Ben bu Komisyondan bunu özellikle rica ediyorum çünkü çocuklar konusunda çok hassasız. Yirmi bir gün ben sokakta eylem yaptım, Bakanlığın önünde başlayıp İnsan Hakları Anıtı’nın önünde sürdürdüm. Her gün sabah dokuz buçuk on iki otuz arası eylem yaptım, mektup eylemi. O nedenle çocukların önemli bir konu olduğunu düşünüyorum, nedeni de şu: Şu anda 2.435 çocuk var içeride, hükümlü, tutuklu. Bizim bir çalışmamız var, orada şunu görüyoruz: Bu 2.435 çocuk içeride gerekli ortam oluşturulmadığı için, rehabilitasyon ya da iyileşme, ya da onların problemlerini çözebilecek bir ortam oluşmadığı için dışarıdan 9 bin olarak geri dönüyorlar çıktıklarında. 9 bin 18-21 yaş arası genç var. 9 bin olay yani Ahmet çıkıyor yanına Mehmet’le Hüseyin’i de alıp geliyor. Çok doğal ama çünkü yine siz de bir çocuk hapishanesine gittiğinizde inanılmaz atölyeler göreceksiniz. Ne olur oranın işleyip işlemediğini... Ben Kenan İpek’e kaç kere demiştim: Yahu, sizden biri, ben, bir cezaevinde kalalım bir hafta, suçluymuş gibi gezelim. Böyle değil çünkü yani o yapıların olması... Kenan İpek, şunu çok iyi bilir: Mesela Sincan Cezaevi’nde bir seramik atölyesini birlikte gezmiştik yıllar önce, inanılmaz seramikler, bunlar burada nasıl olur diye şaşırdık, çok güzel işler yapılmış gerçekten ama bizim yönetim kurulumuzda bir arkadaşımız vardı, kendisi Mimar Sinan, seramik mezunu. Geldi, yaklaştı: “Zafer, bir şey göstereceğim.” dedi. Beni götürdü “Fırın kullanılmamış, o fırında piştiği söylenen o seramik tabaklar kullanılmamış. Ben de Kenan Bey’i aldım -biz çok çalıştık çünkü Sayın Kenan İpek’le- şaşırdı adam ve hemen işlem de başlattı orada, “Bu ne demek?” diye çünkü çok kolay, bir yerden getirir oraya koyarsınız. Biz, Bakırköy Kadın Cezaevi’nde resim yapan kadının fırçasında boya olmadığını gördük biz. Bakın, bunlar çok önemli şeyler yani resim yapıyor diyor ama fırçada boya yok yani ona demişler ki: “Böyle dur, STK geliyor, sen böyle bir poz ver.” demişler. Dolayısıyla çocuklarda bu çıplak aramanın kalkması, mektuplarının, onu başardık görünüyor, ayda 5 mektubun, 4 mektubun ücretsiz olarak... Bu benim haklı talebimdi çünkü aynı genel müdürlüğün raporunda diyordu ki: “Çocukların yüzde 35’inin parası yok.” Ben de dedim ki eyleme başlarken: Parası olmayan bir çocukta nasıl para istiyorsunuz, bunun anlamı ne? Galiba onu başardık ama iki problem daha var çocuklarla ilgili, yine benim bu komisyondan benim en çok beklentilerimden biri, hepimizin vicdanına da, aklına da bunu sunmuş oluyorum.

Çocuklar, tıpkı büyükler gibi infaz rejimine tabiler ve annesiyle...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Görüştürmüyorlar.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Hayır, üç kapalı, bir görüş açık görüş yapıyor, tıpkı büyük gibi. Yani 14 yaşındasınız, anneniz gelmiş, camın arkasından, demir parmaklıkların arkasından telefonla görüştürerek bizim bu çocukta bir iyileşme beklememiz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 17

mümkün değil. Onun kafasındaki şey devletin onu annesine sarıldırmadığıdır, bu kadar, onda bu kalacak, başka bir şey kalmayacak.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Türkiye’de hapsedme yaşı 12.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – 13’ten sekiz gün almış bir çocukla tanıştım ben, Muğla Cezaevi’nde, Muğla raporumuzu okuyabilirsiniz, Türkiye İnsan Hakları Kurumuyla ben birlikte cezaevlerine gidiyorum, Fatma Hanım da o kurulda üyeydi ve Metris raporumuz var, çok iyi bir rapordur, bence biraz sonra bahsedeceğim kurumların hazırladığı raporlar içinde gerçekten önemli.

BAŞKAN – Bu raporları bizim komisyonumuza da...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet, basılı kitap olarak da var, sitesinde de var.

Muğla raporu, mesela orada Alican diye bir çocuğa “Bizden ne istiyorsun?” diye sorduk, 13’ten sekiz gün almış. “Ses istiyorum, 5 çocuk odasında televizyon yok, müzik yok, ses istiyorum ağabey ben yani radyo istiyorum.” dedi. Radyo gönderdik 5 odaya, on beş gün sonra geri döndü radyolar. Müdür dedi: “Alican elektrik parasını ödeyemez.” Belki sizler de bilmiyorsunuzdur, içeride elektrik parasını ödüyor mahpuslar biliyorsunuz.

BAŞKAN – Bilmiyoruz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Ödüyorlar, sadece bir tek ampulün parasını devlet öder, keettle”ın, televizyonun, buzdolabının bağlı olduğu bir sayaç vardır. “Alican o parayı ödeyemez.” diye radyolar bizim derneğimizde şu anda, Kızılay’da. Ne olur onları siz götürün, verin.

BAŞKAN – Getirin, götürelim.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ - 10 lira, Alican’ın ayda ödeyeceği elektrik parası en fazla 10 lira yani biz çocuklarımızdan sesi, müziği esirgememeliyiz, bir de annesine, babasına...

BAŞKAN – Muğla’da değil mi Alican?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ - Muğla’da, evet. Yani bir şekilde...

BAŞKAN – Sen radyoları bize ulaştır.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Vallahi gönderirim. Veririm onları da size, yazarım.

Yani çocuklarla ilgili bu komisyonun hızlıca yapabileceği iki şey: Aile görüşleri ve onlardan elektrik ücreti alınmamasını rica ediyorum.

Şimdi, bu eşit, adil meselesi bütün mahpuslarda çok önemli gerçekten. Hani bir fotoğraf vardır ya yani hepsi bir yere ulaşacaktır ama boyu uzun olan öbür tarafa çabuk katlar. Dolayısıyla aynı hakları vermeniz adil olduğunuz anlamına gelmiyor, o yüzden gerçekten hem çocukları, hem yabancı mahpuslara hem engelli mahpuslara hem LGBTİ mahpuslara onların özel ihtiyaçlarını giderebilecek, eşitleyebilecek diğer mahpuslarla çünkü mahkeme sadece özgürlüğünden yoksun bırakıyor biliyorsunuz. Dolayısıyla, onlara özel durumlarından dolayı ikinci bir ceza yaşatmamalıyız diye düşünüyorum.

Çok az, beş dakikada bitiriyorum, kurumlara geçeyim.

Türkiye’de maalesef, az önce söylediğim gibi çok az sivil toplum örgütü var bu alanla ilgili çalışan. 5 tane sayabiliriz en fazla size ve bu kadar mahpusla ilgilenen. Ki, çoğunun kuruluş amacı cezaevleri değildir, genel insan hakları örgütleridir. Bu amaçla, sadece cezaevleriyle ilgili kurulmuş olan sadece 3-4 tane dernek sayabiliriz ve bunların da kapasiteleri bellidir. O yüzden çok önemli bizim için Türkiye İnsan Hakları Kurumu. Başbakanlığa bağlı biliyorsunuz, şimdi lağvediliyor ve yerine insan hakları ve eşitlik kurulu kuruluyor. Aslında bu kurul, son zamanlarda epeyce sevil toplumla ilişki kurdu ve iyi raporlar da çıkartmaya başlamıştı, o yüzden lağvedilmesine biraz üzüldük yani bütün eksikliklerine rağmen.

BAŞKAN – Daha fonksiyonel bir birim oluşturmaktır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 18

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Umarım öyle olacaktır çünkü o yapının kuruluşunda, Yasası'nda ve işleyişinde sivil toplum pek müdahil olamamıştık. Bu sefer ne olur, bu alanda çalışan sivil toplum örgütlerinin, insan hakları örgütleriyle defaatle toplantılar yapılır, defalarca toplantılar yapıp belki yasasına müdahale edebileceğimiz, işleyişine, üyelerinin nasıl seçileceğine falan, müdahale edebileceğimiz önerilerimizi almanızın önemli olduğunu düşünüyorum.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Çok kısa ekleyeyim mi Zafer Ağabey?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Eski yasada, Türkiye İnsan Hakları Kurumunda dışarıdan insanlar, işte Levent Hoca gibi, içerisine girip müdahil olabiliyorlardı, yeni yasada şunu biliyoruz ki -çünkü geçen hafta Türkiye İnsan Hakları Kurumuyla da ziyarette görüştük- sadece memur olabilecek, dışarıdan insanlar artık sürece müdahil olamayacak. Bu, sivil toplum örgütlerinin ve akademisyenlerin biraz daha bu kurumun dışında tutulmasını da beraberinde getirecek. O yüzden daha bunun yasası hazırlanırken sivil toplum örgütlerinin bu sürece müdahil etmek, akademisyenleri müdahil etmek ve çıkacak yasayı değiştirebilmek önemli. Var olan hâliyle bu yasa biraz sakat çıkacak gibi gözüküyor yani sivil toplum örgütlerini dışarıda bıraktığı için. Şu an nasıl akademisyenler üniversiteden hocalar bu kurulun içindeyse yeni çıkacak yasadan sonra, ve değişiklikten sonra artık burada yer alamayacaklar.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet yani izleme kurullarıyla ilgili de bu illerde cezaevi izleme kurulları var, onlar da Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bağlı bunlar. Onlarla ilgili de birkaç şey söyleyeceğim ama minicik de komisyona bir eleştirim. Geçen Enis Bey'in geldiği tutanak benim elimde yani hiç sorulmamış sivil toplumla ilgili bir şey. Yani izleme yapılıyor mu, ediliyor mu, merak edilmemiş hani. Metin Hocam, size de eleştirim.

BAŞKAN – Bundan sonra sorarız.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Biz yoktuk.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yani Enis Bey, Allah'tan...

BAŞKAN – Biz eleştiriye kabul ederiz, haklısınız, keşke sorsaydık, bundan sormaya devam ederiz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet, güzel, özellikle ben Enis Bey'e de, Yardımcısı Fatih Belviranlı'ya da teşekkür ettim. Dedim ki: En azından Enis Bey kendisi anlatmış, hangi kurumların gelip ziyaret ettiğini, siz sormamışsınız lütfen. Çünkü bakın, Birleşmiş Milletlerde...

BAŞKAN – Biz sizinle iş yapmaktan yanayız, beraber çalışacağız.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Tamam, Birleşmiş Milletler işkenceyi falan tarif ederken hep şöyle söyler: "Olası birinci ihlalcı devlettir." der. O yüzden İnsan Hakları Uluslararası Mahkemesi var, İnsan Hakları Sözleşmesi var, Çocuk Hakları Sözleşmesi yani kamu personelinin ihlal yapma şeyi yüksektir bütün dünyada, İtalya'da da. Allah aşkına Almanya'da yani orada da Kur'an-ı Kerim vermiyordu Müslüman mahpusa, biz devreye giriyorduk, burada Hizbullah'a rahle verilmiyordu, Tekirdağ F tipinde ben neden rahle vermiyorsunuz diyordum. Bizim çünkü mahpusları ayırmamak gibi... Biz hiç suçunu sormayız çünkü dediğim gibi, mahkemede sadece onun özgürlüğünü kısıtlamıştır, onun becerilerini engelleyecek, gelişmesini engelleyecek bir ortam hazırlamak. O yüzden bu tür şeylerde sivil denetim, bağımsız denetim özellikle önemli. Şu anda cezaevleri izleme kurulları var her ilde, bu kurumların Yasası aslında fena değil yani aksaklıkları var üyelerin seçimlerinde falan. Kamudan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 19

seçiliyor çok fazla ama onların nasıl gidip bir izleme yapılacağıyla ilgili şeye bakıyorsunuz, izleme kurulu heyeti ona uymuyor. Mesela habersiz gitme hakkı var, savcıdan araç istiyorlar. Oysa Yasası'nda herhangi bir araçla gidebilirler, kiralayabilirler, benzini devlet ödeyebilir. Hayır, savcıya diyorlar ki: "Yarın senin cezaevine geliyorum." Yahu niye haber veriyorsunuz? Yani bu nezaket mi, ne?

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Sarı sendikacı mı bunlar?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yani çok ilginç bir nezaket var burada yani. Dolayısıyla oraya gidip mesela mahpuslarla görüşürken cezaevi çalışanlarının hiçbirinin olmaması konusunda hakları var. Biz bunu Metris'te ne güzel yapmıştık değil mi? Fatma Hanım da vardı, birçok yerde ama...

BAŞKAN – Bizim gittiğimiz zaman mahkûmlarla birebir görüşüyoruz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Çok güzel, öyle olmalı ama izleme kurulları bunu yapmıyor çünkü bunu da bir savcı çok güzel izah etti bana. O ilin adını vermeyeceğim size çünkü söylediği şey çok ironik ve anlamlı, sizin de kafanıza yatacağını düşünüyorum.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – İronik malzeme çok.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Dedi ki: "Zafer Bey, bizim heyetteki isimleri saysam size, biz eş dost ailecek hani her akşam yemek yiyoruz, buluşuyoruz, dolayısıyla hani nasıl olacak?" Savcı söyledi bunu, ironik söyledi "Böyle olmamalı." dedi yani. Bilmem ne bankasının müdür yardımcısı, hastanenin başhekimisi, işte vali yardımcısı falan. Böyle olacak bir şey değil, izleme kurulları sivillerden oluşmalı gerçekten.

Yani yeni kurulacak özellikle Kamu Denetçiliği Ombudsmanlık, mesela Çocuk Ombudsmanı Serpil Hanım, biz birkaç kere de görüştük. Hapishanedeki çocuklar size nasıl ulaşacak diye sordum ben. Kaldı yani sizin varlığınızdan hapishanedeki çocuklar nasıl haberdar olacaklar? Bu mekanizmaları kurmazsak çocuk ombudsmanlığı kurmuş olmanız bir işe yaramıyor, buna ihtiyacı olanların size ulaşabilme yolu, yöntemi haberdar olmasını çözmemiz gerekiyor.

Son olarak, hani sivil toplum örgütüyüz biz ve gerçekten ben otuz yıldır insan hakları alanında çalışıyorum, on yıldır da hapishaneler, Mustafa da öyle. Dolayısıyla, gönüllülerden, bu alanda çalışan sivil toplum örgütlerinden ne kadar çok yararlanılırsa, Komisyon da ne kadar yararlanırsa biz problemlerimizi daha çok aşarız. Zafer Üskül dönemiyle ilgili mesela bir örnekle bitirmek istiyorum. Van F tipine gitmiştik biz, bizim bir çalışmamız vardı orada, F tiplerinde ortak alanların daha iyi kullanılmasıyla ilgili, Kenan Bey'in döneminde bir çalışmamız, orada bir sorun gördük, mesela bir infaz koruma...

BAŞKAN – Meclis heyetiyle beraber mi gitmiştiniz?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yok, biz ayrı gitmiştik. İnfaz koruma memurlarından birisi bana koridorda yaklaşıp dedi ki: "Ben uzman çavuşluktan buradayım, sizce Zafer Bey, bu doğru bir şey mi?" Evet, çok anlamlı bir şey söylüyor yani uzman çavuş olarak görev yapmış kişi, sonra cezaevine gelmiş infaz koruma memuru olmuş mesela, olacak şey değil yani F tipinde de biliyorsunuz daha siyasi mahpuslar kalıyor. Mesela gelip hemen Zafer Üskül'e bunu anlattığımızda biz iki gün sonra beraber gidip bu problemi, CTE de daha sonra çözdü, şimdi F tiplerinde uzman çavuş infaz koruma memuru yok mesela. Dolayısıyla, böyle iyi gelişmelere de adım atılabilir, yararlanılması gerekiyor sivil toplumdan.

Ben bu arada Veli Bey de, Fatma Hanım da, sizin de bir süredir yaptığınızı biliyoruz, cezaevlerine olan ilginiz hakikaten... Biz de sizin raporları da takip ediyoruz.

Hepinize çok teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Geçen dönemde cezaevlerini çokça dolaştık, Veli Bey de, ben de. Çözüm Süreci Komisyonunda Cezaevleri Komisyonu Başkanıydım, politik tutuklularla, terör

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 20

suçlarında yatanlarla... Ankara'da yaşıyorsunuz, bundan sonra daha sık görüşeceğiz, görüşelim.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Tamam.

BAŞKAN – Mustafa Bey'le de İstanbul'da görüşelim, ben size...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Biz kitaplarımızdan size vereceğiz ama bütün raporlarımızı da bundan sonra gönderelim.

BAŞKAN – Yani bizim için şu: Biz cezaevinde yatan herkesi suçu ne olursa olsun, kendimizden biliriz, onlara yapılan kötü muameleye asla izin vermemek gerektiğine inanırız. Sorunlar, şikâyetler bize iletildiği zaman da gerekeni yaparız yani Meclis olarak, komisyon olarak gerekeni yaparız, iktidarda olmaklığın beraberinde getirdiği bir avantajla da gene gerekeni yaparız ama bu konuda da birlikte çalışacağız. O konuda müsterih olun, STK'larla birlikte çalışacağız.

Şimdi, arkadaşların soruları varsa...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Söz istiyoruz, evet.

BAŞKAN – Buyurun.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – İzninizle pozitif ayrımcılık olsun mu?

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Olsun.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hoş geldiniz arkadaşlar, çok memnun olduk gerçekten, onurlandırdınız bizleri.

Şimdi, hakikaten tesadüf, biz uzun zamandır Adalet Bakanlığında bir randevu talep ediyoruz. HDP milletvekillerinin İnsan Hakları Komisyonu üyesi içerisinde fakat hiçbir milletvekilimiz şu anda cezaevi görüşlerine gidemiyor. Tamamen takdiri ve keyfî bir uygulama. Sevgili Bakanla telefonda da istişare ettik ve bu noktada ne yazık ki hâlen bir araya gelebilmiş değiliz açıkçası.

Bu sebeple, öncelikle kendi vekillerimizin işte bu haklar noktasında yasal hakkını kullanarak tüm tutsaklarla -hiç ayırım yapmıyorum, adli ya da siyasi- görüş sağlayabilmesini hedefliyoruz ilk önce biz ve burada da İnsan Hakları Komisyonunda bir üye olarak bunun için hakikaten mücadele ediyorum ben. Ayrıca, Halkların Demokratik Partisinin cezaevi komisyonu sözcüsüyüm bu arada.

Şimdi, arkadaşlar, sunduğunuz bu sunumlarda bize de intikal eden çok sayıda mektup var, çok sayıda ulaşan bilgi var. Mesela bu hasta tutsaklara ilişkin... En son, biliyorsunuz, çözüm sürecinde aslında bu konuda bir uzlaşma oldu ve bu uzlaşmada...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Birkaç torbaya girdi çıktı böyle...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Çıktı, girdi, biliyorsunuz torbalarla yürüyor şu anda bütün sistem, şu anda da bir tasarı zaten 68 no.lu torba, şu anda hâlen devam ediyor görüşmesi.

Yanlış olmasın ben 300 diye hatırlıyorum, 300 ağır ama ağır hasta tutuklu derhâl bırakılmak üzere aslında bir anlaşma sağlandı fakat siyasal konjonktürün değişmesi, şartların değişmesi ve birçok daha burada konuşulabilecek olan konu sebebiyle bunlar askıya alındı. Ne yazık ki bu durumun bizlerde ahlaki ya da vicdani olduğunu...

BAŞKAN – Bu, doğru bir şey değil, bilgi değil.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Müdahale etmezseniz sevinirim, bunlar...

BAŞKAN – Müdahale edebilirim Başkan olarak.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Bunlar benim kendi görüşlerim değil...

BAŞKAN – Görüşler olabilir ama...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – ...bunlar tutanaklarda var.

BAŞKAN – Konuyla doğrudan bağlantılı değil...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Çok bağlantılı, hasta tutsaklar konuşuldu.

BAŞKAN – ...ayrıca verdiğiniz bilgi doğru değil.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Metiner...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 21

BAŞKAN – Ben o Komisyonun Başkanlığını yaptım, doğru değil.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ben Komisyon üyesiyim ve alt komisyonda da şu anda görev alan vekilim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Hayır, şu anlamda, doğru bilgilerle yürürsek daha sağlıklı sonuçlar alabiliriz.

BAŞKAN – Öyle bir anlaşma yapılmadı yani.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Bu sebeple de şöyle, biz, İHD'nin vermiş olduğu sayıları söylüyorum. Benim elime gelen şeyler İHD'nin vermiş olduğu...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Küçük bir katkıda bulunabilir miyim bu konuda?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – ...yani rakamlar noktasında bilemiyorum ama İHD'nin vermiş olduğu, İnsan Hakları Derneği'nin vermiş olduğu rakamlar.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Aslında, Metin Bey, yani geçen hafta unuttuğunuz ve yaptığı tutanakta da...

BAŞKAN – Hasta tutuklularla ilgili hassasiyetimiz hâlâ devam ediyor. Onların serbest bırakılmasının serbest bırakılmasının politik bir nedene dayandırılması doğru değildir. Bu konuda da Hükümetimizin yapmış olduğu bir anlaşma söz konusu değildir.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Aynı şeyleri düşünüyoruz, mutlaka aynı şeyleri söylüyoruz. Aslında aklın yolu bir, aynı şeyleri amaçlıyoruz galiba. Örneğin bu tek kişilik hücreler noktasında, tek kişilik hani tutuklu ya da hükümlülerin kalması Muğla'da var, siyasi tutsaklar. Balıkesir Burhaniye, Ermenek, Karaman. Bunlar da şu anda mesela Balıkesir Burhaniye'de bir kişi var, örneğin Muğla'da 4 kişi var. Ya, bu sorunların hepsini konuşmak üzere, dediğim gibi, yetkililerle çok hakikaten ara ara bir araya gelmeye çalışıyoruz ama ne yazık ki ülkenin şu anki durumu bu çok önemli ve hani bizleri hepimiz için, hiç ayırım yapmıyorum, hassas olan konuları bir türlü konuşma ve bu konularda çözüm olanağına ne yazık ki ulaşamıyoruz. Gönül ister ki özellikle 12 Eylül'den sonra ortaya çıkan, Türkiye'de daha açık bir şekilde ortaya çıkan diye düzeltelim, bu cezaevi ihlallerine ilişkin herkes elini taşın altına koysun. Mutlaka olacak, mutlaka yapmamız gereken ve çözüm bulmamız gereken çok konu var, özellikle yasalar noktasında. Bizim de kanun tekliflerimiz var, gündeme gelecek, çok önemli kanun teklifleri çünkü. Umut ediyorum birlikte de ortak çalışmalar yapabilmeyi de arzu ederiz diye düşünüyorum.

Çok fazla vakit yok, herkesin söz hakkını kullanmasını da isterim ben, o yüzden tekrardan hoş geldiniz arkadaşlar, sağ olun.

TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Teşekkürler, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bakınız, tutuklu ve hükümlüler meselesi politik mülahazalarla ele alınacak bir mesele değildir, insani bir meseledir. Dolayısıyla, konjonktüre bağlı olarak uygulamaların yapılabilir olması kabul edilebilecek bir durum değildir. Biz Meclis Komisyon Başkanı olarak da, AK PARTİ Hükümetinin bir üyesi olarak da bu tür bir anlayışa, uygulamaya şiddetle karşıyız. Bugün de hasta tutuklularla ilgili her türlü hassasiyete sahibiz, şikâyetler bize intikal ettiğinde gerekeni yaparız ve onların salıverilmesi için elimizden geleni yaparız. Geçen dönemde yaptık, çoklarının serbest bırakılmasına imkân sağladık, o Komisyonun Başkanım, gene aynı şeyi yaparız. Yani “Konjonktür şöyle değişti, bu böyle oldu, o yüzden askıya alındı.”

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – O zaman rica etsem, Celal Şeker, Sayın Başkan, notunuzu alabilirseniz hakikaten çok iyi olur.

BAŞKAN – Tabii, bana iletirsiniz onu...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Celal Şeker, şu anda yüzde 97 raporla hâlen tutuklu.

BAŞKAN – Tabii, siz bize iletin...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – O zaman iletirim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 22

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Bizim de elimizde bu konuda bir rapor var, biz de acil olanları size...

BAŞKAN – Tabii siz de iletin. Bakın, Cezaevi Komisyonu olarak biz asla politik mülahazaları önümüze almayız...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Olur, acil listesi var.

BAŞKAN – ...her konuyu tartışırız, özgürce tartışırız. Hangi cezaevlerine gitmemiz gerekiyorsa gideriz, yerinde incelemeler yaparız, bu konuda şey değiliz: “Yani efendim, konjonktür değişti, o yüzden askıya alındı.” Böyle bir şey İnsan Hakları Komisyonunun gündemine dahi gelemmez, her konuyu özgürce tartışabileceğimiz bir platformdur burası. Her cezaevine de gideriz ve tutuklu hükümlülerin de politik aidiyetlerine, işlediği suçlara da asla bakmayız.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Başkanım, ben bir söz alabilir miyim?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Döneme göre tabii cezaevinin muamelesi değişebiliyor yani bir dönem o Ergenekon sanıklarına çok sert davranıldı...

BAŞKAN – Söz alıyor musunuz, orada şeye basarsanız?

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Sayın Başkanım, sözü ben aldım şimdi o arkadaşa mı ayrıcalık tanıdınız?

BAŞKAN – Peki, size ayrıcalık tanıdığımı söyledi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok, konuşabilirsiniz.

Örneğin bu çözüm süreci başladığında PKK’lı mahkûmların ilişkileri daha düzelmişti, şimdi daha kötü. Ne bileyim, Ergenekon, Balyoz döneminde...

BAŞKAN – Asla daha kötü değil...

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...ilk dönemlerde çok kötüydü, sonra iyileşti biliyorsunuz bu meşhur “paralel yapı” çıkınca, onlarla bir anlaşmazlığa düşünce, onların şartları düzelmeye başladı, zati hâliyle de biliyorsunuz. Şu anda öyle yani bu bir gerçek.

BAŞKAN – Peki, Fatma Hanım, buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Efendim, çok minik bir cümleyle alayım, sonra konuşacağım, sözünüzü almamak için diğer soruları daha sonra yapacağım, sadece bununla ilgili.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Söz benimdi zaten, adam kaptı gidiyor.

BAŞKAN – Pozitif ayrımcılık yapıyoruz, lütfen.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Neyse sadece konuyla alakalı bir şey söyleyeceğim. Yalnız bu hasta mahkûmların salıverilmeleri zaten kararlar neticesi yapılabilecek bir mevzu değil. Adli Tiptan karar çıkması gerekiyor, o hastalığın...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – O kararları alan var, var.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Biliyorum, Adli Tıp süreci çok uzun sürüyor...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Raporları olan insanlar var sevgili...

FATMA BENLİ (İstanbul) – Onu da söyleyeceğim, öncelikle hasta mahkûmların cezaevinde kalmasında imkânı olup olmadığına dair Adli Tiptan karar çıkması gerekiyor. Dolayısıyla bu politik sebeplerle ötelenebilecek ya da daha iyi muameleyle sonuçlanabilecek bir durum değil. Belki, özellikle son dönemde hasta mahkûmlarla ilgili yapılan çalışmaların katkısı Adli Tıp sürecinin kısaltılmasına yönelik oldu. Bizim ana olarak yaşadığımız sorun Adli Tıp raporuna rağmen toplum güvenliği açısından sakınca olduğu için salıverilmeyen kişilerle alakalıydı çünkü o kararın da alınması gerekiyor. Yalnız ben daha yeni Adalet Bakanlığından sordurdum, Adli Tıp raporuna rağmen salıverilmeyen sadece 7 kişi var, onlardan 6 tanesi adam öldürme, bir tanesi siyasi sebeplerle.

BAŞKAN – Bakacağız, onlara bakacağız.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Hatta her biri için de bilgi notu göndermişler, mesela diyor: “Adam öldürmeden içeride, eşini hâlen tehdit ediyor.” Ya da zaten hasta ağır hasta olduğu için...

BAŞKAN – Bunları araştıracağız, mağduriyetleri varsa gidereceğiz, giderilmesi için yardımcı olacağız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 23

FATMA BENLİ (İstanbul) – Suç işletme gibi bir durum söz konusu yani ondan...

BAŞKAN – Biz bir icra organı değiliz, takibini yapacağız inşallah.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Ama önemli bir mevzu.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Buyurun.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Sayın Başkanım, sizin dediklerinizi teyiden bir şeyler söyleyeceğim. Hakikaten, biz burada bir kamu fonksiyonu icra etmiyoruz, bir sivil fonksiyon icra ediyoruz. Burada da gerçekten bütün siyasi, ideolojik kimliklerimizi dışarıda bırakarak tamamen insani bir mecrada, insani bir fonksiyon icra etmek için buradayız. Sivil toplum örgütlerinin de yani iş birliği yapabileceğimiz, çalışabileceğimiz sivil toplum örgütlerinden diğer siyasi parti mensubu arkadaşlarımızdan beklentimiz de bu ortak paydada buluşmamız. Yani nedir sivil toplum örgütlerinden beklediğimiz? Genelde insani durumların böyle tahripkâr, ideolojik, böyle misyonerlik kokan bir kılıf içerisinde istismar edilmesi değil, siyasi ranta dönüştürülmesi değil, malzeme olarak kullanılması değil, tamamen yapının yerli olması, yapıcı olması ve ortak insani zeminde iş birliğiyle sürdürülmesi, benim buraya geliş nedenim bu. Burada mahkûmun, tutuklunun kimliği, suçu, filan hiç beni ilgilendirmiyor, dediğiniz gibi mahkemenin verdiği karar özgürlüğü kısıtlamaktır, ondan sonra adli bir cezadan sonra idari bir ceza da olmaz, olmamalıdır.

Ama yaşadığımız ülke bizim ülkemiz, hiçbirimiz dışarıdan gelen bir gözlemci değiliz, bu ülkede yaşıyoruz, bu ülkenin koşulları içinde yaşıyoruz. Ülkemizin doğal bir gelişim seyri var ve giderek iyileşen bir trend de izliyoruz, şu ya da böyle ya da izlemiyoruz, hiç fark etmez, siyasi bir şey söyleyemiyorum ama yapılacak şey, bizim devlet refleksimiz var, bürokratik alışkanlıklarımız var. Bakın, bazen yönetimin, siyasilerin, Hükûmetin, kabaca devletin düzenlemelerine rağmen o alışkanlıkları aşamıyoruz bahsettiğiniz gibi. İşte, ironik şeyler yaşıyoruz. Keşke, sizin bu gözlemlerinizi Aziz Nesin'e rapor etseydiniz, o da sağ olsaydı müthiş hikâyeler çıkarırdı.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Araya minicik bir şey söyleyeyim mi, çok ilginizi çekeceğinizi düşünüyorum?

BAŞKAN – Buyurun.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Biz derneği kurmadan önce Kenan İpek'le görüşmüştük, o zaman çok zor bir yola çıktığınızı söylemişti ve şöyle bir cümle kullandı, ben bir ay önce de kendisine hatırlattım, bu eyleme başladığım gün makamına çağırdı ve görüştük çünkü Bakanlığın önünde eylemi yaptığım için o sabah bir polis ablukası oldu, tek başıma yapsam bile eylemi. Neyse içeri aldılar Kenan Bey, orada da hatırlattım tekrar. O yüzden önemsiyorum o söylediği cümleyi. Bu devlet refleksi, memur refleksi...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Hepimizin realitesi bu yani...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – İyi bir örnek, şöyle demişti, neden çok zor olacak, falan gibi konuştuk. Dedi ki: “Benim şu anda 800 tane müdürüm var, keşke bunun 600'ünü bugün emekli edebilsem.”

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bu kadar.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Çok netti yani bunlardaki dönüşüm, değişim, insan haklarına uyma... Dolayısıyla, ihlallerin olmasına da, oluyor olmasına da sivil toplumun yalan söylemediğine de bir örnek bu yani bir Genel Müdür diyor ki...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Sivil toplum ya da resmî toplum diye bir toplumumuz yok, işte genelde bir toplumuz. Sivil toplumda da aynı arızalar var hepimizin gözlemlediği gibi, resmî toplumda da arızalar var. Mesela bugün Diyarbakır'da, Cizre'de, Silopi'de, o bölgede bazı operasyonlar sürüyor, sivillerin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 24

kılına zarar gelmesin diye gösterilen bir merkezî hassasiyete rağmen suiistimaller oluyor mu? Oluyor. İşte, bizim beşerî sermayemiz bu. Bu beşerî sermayenin sivil toplumda da uzantıları var yani insanın kanından, canından, özgürlüğünden, tamamen insani nedenler üzerinden siyaset yapan, ideolojik çıkışlar yapan, tahripkâr siyasetler izleyen bir sürü sivil toplum örgütümüz var. Beklediğimiz şu: Hakikaten sorun bazlı, burada insan hakları bazlı bir çalışma yapıyorsak bunu birlikte sürdürebilmemiz, sizinle iş birliği yapmayı çok istiyoruz. Temel şartımız ne? Kendi adıma söylüyorum, arkadaşlarım da katılabilirler, katılmayabilirler. Eleştirilere sonuna kadar açığız, biz eleştiriliriz “Keşke, CTE heyetine sivil toplumla iş birliği niye yapmıyorsunuz?” diye sorsaydınız dediniz, çok doğru bir şey.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Çünkü size Kızılay’ı örnek vereceklerdi yani sivil toplum deyince Kızılay’la yapıyoruz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Ama birçok ironik şeyleri yaşıyoruz, Aziz Nesin’i, o yüzden diyorum, yani kendisine fena muamelede bulunan ceza infaz koruma memurunu şikâyet ettiği dilekçeyi ona vermek, bu Aziz Nesin’lik bir hikâye, Alican’ın radyosu Aziz Nesin’lik bir hikâye, boyasız fırça Aziz Nesin’lik bir hikâye.

BAŞKAN – Bir on beşte bitireceğiz ama.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Çalışmayan seramik fırını yine bu şekilde. Bunların hiçbirisi, merkezî yönetimin ya da Hükûmet iradesinin öngördüğü, benimsediği tasvip ettiği şeyler değil ama bütün bunları birlikte, yine tekrar söylüyorum, siyasi ranta dönüştürmeden, yapıcı bir eleştiriyle, bir izlemeyle...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hükûmeti incitmeden diyor yani Nurettin Bey.

BAŞKAN – Aynen, aynen öyle diyor.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – İzleme heyeti üyelerinin kalkıp da işte, savcıyla birlikte ailece yemek yemeleri, piknik yapmaları filan işte, komedi bunlar. Ama bizim bu kültürümüz de yavaş yavaş geliyor, yok gerçekten, böyle bir altyapımız yok. Bunu herhangi bir siyasi perspektiften bakarak söylemiyorum.

BAŞKAN – Yani bunu Hükûmeti incitmeden mi yapsınlar? Onu mu demek istiyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) – İzleme Kurulunu da savcı oluşturuyor.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet, yani adliyede oluşturuldu.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Yani bu sistemleri tekrar ama perspektifimiz bu olmak koşuluyla birlikte yürütebilirsek tespitlerinizin çoğuna katılıyorum ama şunda kuşkuluyum: 900 tane revire müracaat varsa, işte, “Bunların şu kadarı ağır hastadır.” yaklaşımı bunlar biraz afaki şeyler. Yani revire nasıl müracaat edildiğini ben de biliyorum, siz de biliyorsunuz. Dediğim tekrar, suçluyalım, yargılayalım, hesap soralım ama argümanlarımız ve verilerimiz sağlıklı olsun. Doğru bilgiler üzerinden gidip Adalet Bakanın da yakasına yapışalım -bakın, bu tabiri kullanıyorum- Kenan İpek’in de yakasına yapışalım, CTE Genel Müdürünün de, sorgulayalım fakat tekrar bu backgroundla çalışalım yani arka planı...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Bir şey eklememe izin verir misiniz? Yani burada kendimi kötü hissetmemek adına da... Bir derneğin kurucularından biriyim, şu an denetleme kurulu üyesiyim. Türkiye’de gerçekten köklü kurumlar da var. Biraz ön yargısız da yani her ne kadar İnsan Hakları Derneğini bazen çok politik bulabilirsiniz ama raporlarına bakmak lazım, konuşmak lazım. Tabipler Odası, çok köklü bir kurum, bazı söylemleri iktidarı rahatsız edebilir ama bakmak lazım, tartışmak, konuşmak lazım. Ne bileyim, Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı var, Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği var.

BAŞKAN – Zafer Bey, burası bir Meclis Komisyonu, iktidarın bir organı değil, bu Meclis Komisyonu.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Değil. O yüzden sizlerin bu Komisyon olarak...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 25

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – “Biz siviliz.” onun için belirttim yani burada siviliz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet, evet. O yüzden biz şu anda bir dernek adına burada bulunuyor görünüyoruz ve bir tutanak da hazırlandığı için hem diğer sivil toplum örgütlerini anmam gerekir burada ve yanlış anlaşılacak istemeyiz. Yani biz bugün davet edildik ama onlar da davet edilmeliler, onlarla da konuşulmalı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kimler var başka sivil toplumda?

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yani bu alanda çalışan İnsan Hakları Derneğinin bir kere 30’a yakın ilde cezaevi komisyonları var. Dolayısıyla, İnsan Hakları Derneğinin raporlarına bakmak, dikkate almak ve tartışmak lazım. Türkiye İnsan Hakları Vakfı var, otuz yıllık bir vakıf, işkence üzerine çalışıyor yani çok önemli bir kurum. Dolayısıyla, mesela, bakın, cezaevi...

BAŞKAN – Geçen dönem onları dinlemiştik, onları çağırmıştık, dinlemiştik.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet, Cezaevi İzleme Kılavuzu’nu bir tek Türkiye’de onlar yayımladı sekiz yıl önce. O kılavuza bir bakmak lazım, izlemenin ölçüleri, kriterleri var çünkü.

Çocuklarla ilgili 2 dernek var; Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, İstanbul’da, Ankara’da da Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği var.

Yine, 2 tane, belki biraz politik bulabilirsiniz ama mesela -eskiden görüşülürdü, komisyonda Genel Müdür Kenan Bey de görüşmüştü- TAYAD var, dinlemek lazım, TUHAD-FED var. Bunlar biraz da politiklerdir, eyvallah.

BAŞKAN – Hepsiyle görüşeceğiz, bizim hiçbir kuruma ön yargımız yok.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet, bunları yapmak lazım. Ayrıca da üniversiteler...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Kompleksimiz yok, ben onu özellikle belirtmek istiyorum, bir kompleksimiz yok.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Bir de, Metin Bey, yani bu alanda çalışan akademisyenler var. Bu akademisyenlerle de belki ayrıca görüşmek lazım, bu alana kafa yoruyorlar.

Bir de, size güzel bir haber -Mustafa tam söylemedi ama- biz hapishane çalışmaları merkezi kurduk. Yani artık bütün bu çalışmaları bir arada tutan Türkiye Hapishane Çalışmaları Merkezi diye, Taksim, Siraselviler’de.

BAŞKAN – Komisyon Başkanı olarak ben size daha sıklıkla bir araya gelelim, görüşelim, ortaklaşalım diye teklifte bulundum. Yani lafın tamamı akıllıya denmez. Bizim hiçbir kuruma ön yargımız yoktur. Politik mülahazalarımız farklı bile olsa herkesi dinleriz, herkesin eleştirilerinden yararlanırsınız, gerektiğinde onları da eleştiririz, ön yargılı değiliz yani.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Çünkü şunu eklemem lazım: Muhalefet partileriyle bizim zaten tamam, Komisyon her ne kadar iktidarın bir organı değil, onu biliyorum ama mesela HDP ve CHP’yle bir şekilde soru önergeleri vermelerini sağlıyoruz doğal olarak, bu konuda çok çalışıyoruz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Onların arka bahçesisiniz, anladım ben sizi.

BAŞKAN – Ya, seni ciddi anlarlar.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Yani bir şekilde muhalefeti biz soru önergeleri, kanun teklifleri hazırlamaları konusunda işte, birlikte çalışıyoruz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Gülerek söyledik, tırnak içinde söyledik, düzeltelim, kayıtlara öyle geçsin.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – İktidar milletvekillerine ancak Komisyon aracılığıyla ulaşmış oluyoruz şimdi, çok zor oluyor ulaşmamız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 26

BAŞKAN – Birlikte sorunları çözeceğiz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Şeyi hemen söyleyeyim de kurumları saymışken atlamamak gerekiyor, MAZLUMDER...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – MAZLUMDER var, evet.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Aynı zamanda, Mahsus Mahal Derneği var, dernek olmasa da Dışarıda Deli Dalgalar İnisiyatifi var.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – “Görölmüştür” var. Böyle küçük gruplar da var.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – “TÖDA” diye bir inisiyatif var, Tutuklu Öğrencilerle Dayanışma Ağı diye. Bunların da sadece isimleri geçsin diye söyledim.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Evet, geçsin tutanağa.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Bir de, ben gene Zafer abiye ek olarak çok kısa bir şey daha söyleyeyim: Birbirimizin görüşlerini beğenmeyebiliriz de, biz bazen çok ters şeyler de söyleyebiliriz, siz de çok ters şeyler söyleyebilirsiniz ama önemli olan bu masa etrafından bir araya gelebilmek.

BAŞKAN – Tabii ki, tabii ki.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA EREN – Yani sizin hiç beğenmediğiniz şeyler söyleyeceğimiz zamanlar da gelecektir, “Bunu niye böyle yapıyorsunuz?” diye. İşte, sizin doğallığında ağır hasta mahpus için bir de Emniyete onun toplum güvenliği için tehdit oluşturup oluşturmayacağını sormak... Yani o insan zaten içeride ölecek, sen “Tehdit oluşturuyor.” diyorsan içeride öldürmüş oluyorsun o insanı. Neden böyle bir rapor istiyorsun? Bırak, çıksın, ailesinin yanında son günlerini geçirsin. Yani çok ciddi problemler var. Bu 2011’de, sizin iktidarınız döneminde bu yönde bir geriye gidiş yaşandı. Eskiden adli tıp raporu yeterliydi, şimdi artık yeterli değil, bir de Emniyetten görüş almak gerekiyor. Neden adli tıp raporu dayatılıyor? Devletin tıp fakültesi hastaneleri var, onların verdiği heyet raporu neden yeterli gözüküyor? Bir de, işte, siyasal olduğu bilinen bir adli tıp kurumundan rapor almak dayatılıyor. O yüzden evet, ters şeyler söyleyebiliriz ama niyetimizden şüphe edilmemesi lazım. Biz birtakım şeyleri iyileştirmek, bu alanda üretim yapabilmek için bu masaya gelmiş insanlarız.

BAŞKAN – Şimdi, bakın, niyetinizden şüphe etmiş olsak sizi buraya çağırmayız.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Çerçeveyi o yüzden belirledim ben; yapacağımız şey yerli, yapıcı, insani bir perspektifte... Her türlü eleştiriye kendi adıma, arkadaşlarım adına, partim adına açık olduğumuzu tekrar... Başkanımız da ifade etti.

BAŞKAN – Sen ne diyorsan altına imzamızı atıyoruz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Gördünüz yani.

AYDIN ÜNAL (Ankara) – Çok kısa birkaç şey söyleyeceğim ben.

Cumhurbaşkanlığında çalıştım ben daha önce kısa bir süre de olsa. Biliyorsunuz, af yetkisi var Cumhurbaşkanının. Bize de çok baskı gelirdi yani danışman olarak birçok mahkûm için ama arkasını araştırdığımız zaman, bir araştırma yaptığımız zaman bunun çok da suistimal edildiğini görüyorduk. Geçen hafta burada -hatırlarsanız- bir mahkûmdan bahsedildi, yüzde 90 felçli denildi -zannedersem- ve suç işlemiş dışarıda. Ben şaşırdım nasıl oluyor yani böyle felçli birisi suç işliyor diye. Bir uyuşturucu kartelinin yöneticisiymiş ve sadece beyni, zihinsel fonksiyonları çalışan birisiymiş, yakalanmış ve içeride.

Şimdi, devlet ile sivil toplum arasında bizim Türkiye’de dengeyi hiçbir zaman kuramadık. Devlet işte, çok sert, o bildiğimiz devlet refleksini verirken bizde sivil

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 27

toplum da devlete karşı sürekli, doğası itibarıyla muhalif ama o ideolojik tonlarından kurtulamadığı için, ortada bir yol bulunamadığı için de birçok sorunun - yani sadece buradaki sorunun değil- çözümünde de tıkanık kaldık, yani şehirleşmeden işte, bu tutuklu, hükümlü haklarına kadar. Bir taraf devlet refleksi gösteriyor, diğer tarafta işte, çeşitli sıfatlar altında itham edilerek veya öyle davranarak o sorunun sağlıklı bir şekilde çözümünü engelleyebiliyor.

Burada arkadaşlarımız da ifade ettiler; bu Komisyonda bizim hiçbir derneğe, hiçbir vakfa, hiçbir kuruluşa ideolojisinden, görüşlerinden, fikirlerinden dolayı farklı davranmamız mümkün değil. Ama bunun bu Komisyonun dışında da devam edebilmesi için, bu kurumun dışında da devam edebilmesi için sivil toplumun aslında biraz bu sorunların çözümünde yardımcı olması gerekiyor. Biz samimiyetle dinleyeceğiz, inşallah iyi sonuçlar, iyi kararlar da alırız.

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Özellikle sunum için ve bu yönde yaptığınız çalışmalardan ötürü teşekkür ediyorum.

Şimdi, bir sürü not aldım. Daha sonra bunlardan somut, hayata geçirebileceğimiz pek çok şey çıkacağından eminim. Ama benim sizden özellikle ricam... İşte, bu, mahkûmlardan elektrik ücreti alınması gibi ya da işte, -biraz önce konuştuk, siz dile getirdiniz- çocuk mahkûmlardan ailelerine mektup gönderirken ücret alınıyor, bu insanların aileyle bağlantılarının devam etmesinin tek yolu mektup, dolayısıyla bu konuda bir düzenleme yapılması lazım. Yani sivil toplum kuruluşlarından bizim talebimiz bu tarz, somut ama insanların hayatına etki edecek konular hakkında bilgi verilmesi. O zaman bizim de, işte, bakanlık olsun ya da diğer makamlar olsun ya da diğer bütün partilerle beraber bir çalışma yapmamız mümkün olur. İşte, elektriği yazdım, yabancı mahkûmların dil problemi, tercümanlık sorunu, LGBT bireyleri ama başka konular da var. Eğer “Somut olarak şu sorunlar var.” ve bizim beklentimiz de şu konuda, bazen idari tedbirlerle çözülebilecek konularda çalışma yapılması, bizim biraz beklentimiz bu. Çünkü çok fazla cezaevini ziyaret ettik, en azından benim şahsi gözlemim, ceza infaz kurumlarındaki memurların kötü muamelesi yok ama mahkûmların birbirine karşı kötü muamelesi var çünkü orada bir hâkimiyet savaşı, bir güç savaşı. Çocukların birbirine karşı cinsel istismarda bulunduğu pek çok yere gittik, bunu nasıl engelleyebileceğimize dair çözüm önerisi, daha doğrusu tekliflerde bulunabilirsiniz. Onları ayrı yere almak da yalıtmak demek ama aynı mekâna aldığımızda da birbirine zarar veriyorlar. Şimdi, eskisi gibi değil artık. Örneğin hasta olan birisini tek başına bir yere bıraktıklarında, intihar ettiğinde artık hemen cezaevi müdürleri hakkında dava açılıyor, bu da dalga dalga yayılıp diğer ceza infaz koruma memurlarını ve müdürlerinin daha çok çalışması, daha dikkati olmasına sebebiyet veriyor. Ama şeyi nasıl çözeceğiz; mahkûmların birbirine karşı kötü muamelesini nasıl çözeceğiz? Yani bizim sivil toplum kuruluşlarından -en azından naçizane benim- özellikle istihdam ettiğim husus; bu tarz somuta ilişkin öneriler. Doğru, çıplak arama çok kötü bir durum. Ben kendim gittiğimde de biliyorum, bana, oradaki malzemelerden mangal yapıldığını gösterdiler. Onu nasıl engelleyeceğiz işte? Telefon çiplerini ya da o uyuşturucu kullanımının hani şey olması lazım. Aklınızda olsun. Bize yazılı olarak da Komisyonumuza gönderebilirsiniz, iyi olur.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Aslında Fatma Hanım, epeyce örnek var aslında.

BAŞKAN – Bu somut öneriler anlamlı yani.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Mesela küçücük bir örnek, not aldığınız için, yani Van’dan 9 çocuğu ring aracıyla... Ring aracı gördünüz mü hayatınızda bilmiyorum, o ring aracının içinde hücreler vardır, yani o bir minibüs ve içinde böyle birbirimize bakarak 10 kişi bir yere gitmiyoruz, onun içinde 1 metrekarelik, 1,5 metrekarelik hücreler var. Van’dan 9 çocuğu tam otuz dört saatte Sincan’a getirdik ring aracıyla. Yani olacak şey değil. Hâlbuki bir ara bu yasa çıkmıştı. Olabildiğince çocuklarda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 28

eğer uzaksa, belirli bir kilometreyse uçak kullanılabilir. Uçakların arka koltukları, hatta ben bazen denk de geliyorum -ben hep en arka koridorda giderim, kapalı mekân sorunun var benim de- bazı mahpusların nakli öyle gerçekleşiyor. Çocukları mümkün olduğunca iki saatin üzerindeki ulaşımarda ring aracı kullanmayalım.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Tamam, son cümle soruyorum.

Benim bildiğim kadarıyla, resmî kurumlara ayrıca Türkiye İnsan Hakları Kurumu gibi...

BAŞKAN – Bunu da biz gündemimize alalım.

FATMA BENLİ (İstanbul) – ...hem bakanlıklara hem de Türkiye İnsan Hakları Kurumuna, büyük bir ihtimalle de Meclis İnsan Haklarını inceleme Komisyonuna gönderilen mektupların okunmaması gerekir, açılmaması gerekir.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Bir de STK'ları ekleyin işte, "sivil topluma gönderilenleri" deyin.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Tamam ama en azından açılmamasına yönelik...

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Ya da okunsun ama ücretsiz olsun bize gelenler.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Tamam, bunu şey yapalım.

Teşekkürler.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Arkadaşlar, mutlaka daha sık bir araya gelelim. Ancak ben hakikaten aynı muhteva içeren bir basın açıklaması için ayrılmak zorundayım.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Biz de gelelim.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Çok memnun olurum.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU ZAFER KIRAÇ – Nerede olacak?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hemen Mecliste, basın odasında. Çok mutlu olurum.

Kolay gelsin, teşekkürler.

BAŞKAN – Burcu Hanım, o bilgileri sizden istiyorum ama.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ben size çok bilgi veririm ama.

BAŞKAN – Tamam, olsun.

Bakınız, hepinizin huzurunda söylüyorum. Burcu Hanım burada sözünü ettiği bilgileri verecek, vermezse ben de onu sivil toplumla paylaşacağım.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hep beraber takipçisi olacağız ama.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, ben bir şey söyleyeceğim konu dışında.

BAŞKAN – Buyurun Veli Bey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Konuyla ilgisi yok. "Gelecek haftaya program yaptık." dediniz, Bakırköy ve Tekirdağ. Şimdi, eğer haftaya Plan ve Bütçe devam edecekse 3'ünde sanırım Adalet Bakanlığının bütçesi var. Orada mutlaka İnsan Hakları Komisyonun olması gerekir, özellikle Cezaevi Alt Komisyonunun olması gerekir diye düşünüyorum. Ona göre planlanmalı yani eğer...

BAŞKAN – Gitmeyelim mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Haftaya eğer Plan ve Bütçe varsa -ertelenecek gibi gözüküyor, bugün belli olur- ve Adalet Bakanlığı konuşuluyorsa İnsan Hakları Komisyonu mutlaka...

BAŞKAN – Eğer Plan ve Bütçe iptal olursa gideriz ama eğer iptal olmazsa da biz gidişimizi iptal ederiz. Yani biz gideceğimizi varsayalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Adalet Bakanlığının bütçesi olursa çünkü cezaevleriyle ilgili biz hepimiz konuşacağız, mutlaka olmamız gerekiyor.

Bir de, Bakırköy ve Tekirdağ diye söylemişsiniz. Acaba Silivri'yi niye almadık bu programa? Çünkü eğer iki günse çok rahat yetişir.

BAŞKAN – Silivri'yi de alırız canım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakırköy'e bir gün çok.

BAŞKAN – Tamam, Silivri'yi de alırız, İstanbul'daki başka cezaevini de alırız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Hükümlü

Tarih: 28/01/2016

Saat :

Kayıt: İnsan Hakları Alt

Stenograf:

Uzman:.....Sayfa: 29

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bakırköy’e bir gün çok değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok, çok bir gün ne yapacağız, akşama kadar gezemeyiz ki Bakırköy Cezaevini.

Arkadaşlar, size de teşekkür ederiz.

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM (CİSST) DERNEĞİ KURUCUSU
ZAFER KIRAÇ – Biz teşekkür ederiz.

Çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum ama görüşelim.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.16